

Bruksela, dnia 22 listopada 2013 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 106/2013

**Sprawozdanie na temat inicjatyw Komisji Europejskiej
w obszarze wymiaru sprawiedliwości**

Bruksela, październik 2013 r.

1. **WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI** - Wniosek Komisji w sprawie zagwarantowania obywatelom dostępu do adwokata nabiera mocy prawnej
2. **WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI** - Dokonanie procesu tworzenia europejskiej przestrzeni sprawiedliwości
3. „REFIT – sprawna regulacyjna dla wzrostu gospodarczego” – Komisja podejmuje kolejne ambitne kroki, aby uprościć przepisy UE
4. **WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI** - Grecja jest szesnastym państwem członkowskim, które przyjmuje nowe przepisy UE będące wsparciem dla międzynarodowych partnerów
5. **WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI** - Kobiety we władzach spółek: odsetek kobiet wzrasta do 16,6%, a komisje Parlamentu Europejskiego popierają wniosek Komisji
6. **WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI** - Stosowanie prawa UE przez państwa członkowskie – wyniki za 2012 r.
7. **WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI** - 27 października 2013 r. unijny akt prawny gwarantujący prawo do tłumaczenia ustnego i pisemnego stał się rzeczywistością

1. WYMIAR SPRAWIEDLIWO CI - Wniosek Komisji w sprawie zagwarantowania obywatelom dost pu do adwokata nabiera mocy prawnej

W dniu 7 pa dziernika 2013 r., po uprzednim zatwierdzeniu przez Rad Ministrów, formalnie przyj to wniosek Komisji Europejskiej w sprawie zagwarantowania prawa do skorzystania z porady adwokata wszystkim obywatelom UE, wobec których wszcz to w post powanie karne. Jest to wynikiem głosowania Parlamentu Europejskiego w sprawie przyj cia dyrektywy, które odbyło si 10 wrze nia br. W praktyce oznacza to, e wszystkim podejrzanym - bez wzgl du na ich miejsce pobytu w Unii Europejskiej - zagwarantuje si w przyszło ci prawo do korzystania z porady adwokata od chwili rozpocz cia post powania a do jego zako czenia. Zgodnie z nowymi przepisami ka da zatrzymana osoba b dzie miała mo liwo skontaktowania si ze swoj rodzin . Je eli podejrzana osoba znajduje si poza granicami własnego kraju, b dzie miała prawo do kontaktu z konsulatem swojego kraju.

„To prawo to ogromny sukces dla wymiaru sprawiedliwo ci i praw obywateli w Unii Europejskiej”, stwierdziła wiceprzewodnicz ca **Viviane Reding**, komisarz UE ds. sprawiedliwo ci. „Jest to trzeci wniosek Komisji Europejskiej w sprawie zagwarantowania prawa do rzetelnego procesu s dowego obywatelom w całej UE, zarówno w ich własnym kraju, jak i za granic . Tym samym dotrzymujemy naszej obietnicy, zgodnie z któr mieli my zwi kszy prawa obywateli w ka dym miejscu w Europie. A przez „nas” rozumiem członków Parlamentu Europejskiego i ministrów krajowych. W szczególno ci pragn podzi kowa sprawozdawcy pani Oanie Antonescu i ministrowi Alanowi Shatterowi za ich zaanga owanie i skuteczn prac nad tym wa nym wnioskiem. Pałeczk przej ły teraz pa stwa członkowskie, które nie powinny traci czasu i jak najwcze niej wł czy dyrektyw do krajowych systemów prawnych, z korzy ci dla swoich obywateli”.

Po przyj ciu wniosku, w ci gu kilku nast pnych tygodni dyrektywa zostanie opublikowana w Dzienniku Urz dowym UE, a od tego momentu pa stwa członkowskie b d miały trzy lata na wł czenie przepisów do prawa krajowego. Szacuje si , e po wej ciu nowej dyrektywy w ycie b dzie ona miała zastosowanie do 8 milionów post powa karnych we wszystkich 28 pa stwach członkowskich UE.

• Kontekst

Prawo do kontaktu z adwokatem jest przedmiotem trzeciej z serii dyrektyw – z których wszystkie obecnie zostały przyj te – gwarantuj cych minimalne prawa do rzetelnego procesu s dowego w ka dym kraju Unii Europejskiej. Pozostałe prawa obejmuj prawo do tłumaczenia

pisemnego i ustnego, przyjęte w 2010 r., oraz przyjęte w 2012 r. prawo do informacji w postępowaniu karnym. Tej jesieni Komisja zamierza kontynuować działania w tym zakresie i opracować kolejny zestaw praw związanych z zapewnieniem rzetelnego procesu sądowego dla obywateli.

Prawo dostępu do adwokata jest niezbędnym elementem wzbudzania zaufania do jednolitej przestrzeni sprawiedliwości Unii Europejskiej, zwłaszcza gdy aresztowanie następuje w wyniku wydania **europejskiego nakazu aresztowania**. Komisja dąży do osiągnięcia wspólnych minimalnych standardów dotyczących praw procesowych w postępowaniach karnych, aby zapewnić, że prawa podstawowe podejrzanych i osób oskarżonych będą wystarczająco chronione w całej UE.

Decyzja ramowa Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między Państwami Członkowskimi:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:19:06:32002F0584:PL:PDF>

Każdego roku w Unii Europejskiej prowadzonych jest ponad 8 milionów postępowań karnych. Prawo do obrony przysługujące każdej osobie podejrzanej o popełnienie przestępstwa jest powszechnie uznawane za jeden z podstawowych elementów gwarantujących rzetelność procesu. Jeżeli chodzi jednak o warunki, na jakich osoba podejrzana może skontaktować się z adwokatem, między państwami członkowskimi występują różnice. Może na przykład zdarzyć się, że osoba podejrzana o popełnienie przestępstwa nie otrzyma możliwości skontaktowania się z adwokatem podczas przesłuchania przez policję. Lub też nieprzestrzegana jest zasada zachowania poufności w kontaktach podejrzanego z adwokatem. Natomiast osoby poszukiwane na podstawie europejskiego nakazu aresztowania mogą nie mieć możliwości skorzystania z porady adwokata w kraju, w którym wystawiono nakaz, do czasu wydania ich do tego kraju.

Podobne rozbieżności mogą występować w przypadku prawa osoby podejrzanej do poinformowania członka rodziny, pracodawcy lub konsulatu o swoim aresztowaniu. Zdarza się, że podejrzanym systematycznie nie proponuje się możliwości skorzystania z tego prawa, a mogą z niego skorzystać dopiero na późniejszym etapie procedury lub też mogą nie uzyskać odpowiednich informacji, po tym jak nawiązano kontakt z ich rodzinami.

Dyrektywa zagwarantuje te prawa w praktyce poprzez:

- zapewnienie prawa dostępu do adwokata od **pierwszego etapu przesłuchania policyjnego** oraz przez cały czas trwania postępowania karnego;

- zapewnienie prawa do odpowiedniego **poufnego spotkania** z adwokatem, umożliwiającego osobie podejrzanej skutecznie korzystanie ze swojego prawa do obrony;
- zezwolenie **adwokatowi na pełnienie aktywnej** roli podczas przesłuchań ;
- zapewnienie, aby w przypadku zatrzymania podejrzanego, np. członek rodziny, został o tym poinformowany, oraz aby **umożliwiono komunikację podejrzanego z rodziną** ;
- zezwolenie osobie podejrzanej za granicą na **skontaktowanie się z ambasadą lub konsulatami danego kraju** oraz odwiedzin;
- zapewnienie osobom objętym europejskim nakazem aresztowania możliwości zasięgnięcia **porady prawnej zarówno w kraju, w którym dokonano aresztowania, jak i w kraju, w którym nakaz wydano.**

Prawo do rzetelnego procesu oraz prawo do obrony są określone w art. 47 i 48 Karty praw podstawowych UE, a także w art. 6 europejskiej konwencji praw człowieka (EKPC). Prawo do komunikacji z osobami trzecimi jest jednym z istotnych czynników zabezpieczających przed złym traktowaniem, którego zakazuje art. 3 EKPC.

- **Dodatkowe informacje**

Komisja Europejska - prawo do rzetelnego procesu sądowego

http://ec.europa.eu/justice/criminal/criminal-rights/index_en.htm

Strona internetowa wiceprzewodniczącej Viviane Reding, komisarz UE ds. sprawiedliwości:

<http://ec.europa.eu/reding>

2. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Dokończenie procesu tworzenia europejskiej przestrzeni sprawiedliwości

Jak będzie wyglądała polityka UE w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości w 2020 r.? To właśnie temu zagadnieniu poświęcona jest ogólnoeuropejska debata, która dnia 7 października 2013 r. zainicjowała Komisja Europejska. Punktem wyjścia dyskusji jest pakiet pięciu dokumentów konsultacyjnych przedstawiony przez Komisję. Obejmuje on europejskie prawo cywilne, karne i administracyjne, a także zasady praworządności i prawa podstawowe w UE. Dokumenty te zapoczątkują debatę na temat działań, jakie UE może podjąć w ramach swojej polityki w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości w najbliższych latach, aby wzmocnić fundamenty, na których opiera się Unia Europejska, i zakończy prace nad stworzeniem europejskiej przestrzeni sprawiedliwości w interesie obywateli i przedsiębiorstw Europy. Wśród zaproponowanych pomysłów są dalsze kroki mające na celu zwiększenie wzajemnego zaufania w dziedzinie sądownictwa cywilnego, wzmocnienie praw proceduralnych

dotyczących dorozumienia dokumentów, jak również dalsze wykorzystywanie opcjonalnych europejskich systemów prawa materialnego oraz nowego mechanizmu w celu usprawnienia rozwiązywania wszelkich przyszłych kryzysów dotyczących praworządności w państwach członkowskich.

Wszystkie osoby zainteresowane mogą uczestniczyć w debacie oraz pomóc w kształtowaniu przyszłej polityki w dziedzinie sprawiedliwości. Komisja wystosowała **zaproszenie do zgłaszania opinii**, które będzie **otwarte do końca 2013 r.**, oraz umożliwiła nadsyłanie **wstępnych uwag do dnia 11 listopada**. Dokumenty Komisji, a także wstępne uwagi zostaną następnie omówione na **Europejskim forum na temat przyszłości polityki UE w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości w dniach 21-22 listopada** w Brukseli. Wśród znamienitych prelegentów znajdą się ministrowie poszczególnych państw, członkowie Parlamentu Europejskiego, sędziowie z Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości oraz z krajowych sądów najwyższych, pracownicy akademicki, a także kluczowi przedstawiciele zawodów prawniczych. W wydarzeniu mogą również uczestniczyć dziennikarze. By się zarejestrować, należy wysłać wiadomość na adres joshua.salsby@ec.europa.eu.

„W krótkim czasie przebyliśmy długą drogę w procesie tworzenia europejskiej przestrzeni sprawiedliwości. Polityka sprawiedliwości faktycznie pojawiła się w centrum zainteresowania jako dziedzina, w której podejmuje się wiele działań na szczeblu europejskim — nasuwa się porównanie do rynku wewnętrznego w latach dziewięćdziesiątych. Jednak nadal pozostaje wiele do zrobienia,” stwierdziła wiceprzewodnicząca **Viviane Reding**, komisarz UE ds. sprawiedliwości. „Naszym celem jest utworzenie europejskiej przestrzeni sprawiedliwości - kompletnej i solidnej. Obywatele i przedsiębiorstwa będą czerpali pełne korzyści z naszego rynku wewnętrznego tylko wtedy, gdy będą mieli pewność, że ich prawa są wszędzie chronione. Chodzi tu o wzajemne zaufanie do systemów wymiaru sprawiedliwości. Musimy nadal pracować nad pogłębieniem tego zaufania.”

Zebrane opinie pomogą Komisji określić politykę unijną w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości w następnym [programie sztokholmskiego](#). Zgodnie z zapowiedzią przewodniczącego Barroso w [piśmie](#) skierowanym do przewodniczącego Parlamentu Europejskiego Martina Schulza z dnia 11 września 2013 r. **Komisja Europejska przedstawi wiosną 2014 r. komunikat w sprawie przyszłych inicjatyw w polityce w dziedzinie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych**. Zostanie on omówiony podczas posiedzenia Rady Europejskiej w czerwcu 2014 r.; opinie będą zatem stanowiły wkład w cz. komunikatu dotyczącego wymiaru sprawiedliwości.

W pi ciu dokumentach wydanych w dniu 7 pa dziernika br. Komisja przedstawiła swoje propozycje w odniesieniu do nast puj cych obszarów:

- **Prawo cywilne:**

Unia Europejska buduje pomosty mi dzy krajowymi systemami prawa cywilnego, gwarantuj c przy tym, by wyroki jednego s du były automatycznie uznawane przez s d w innym pa stwie członkowskim, chroni c przedsi biorstwa w transgranicznych sprawach upadło ciowych oraz pomagaj c ustali , kto ma wła ciwo w transgranicznych sprawach dotycz cych rozwodów, dziedziczenia i mał e stw. W dokumencie Komisja podkre la dalsze obszary, w których konieczne okaza si mog działania umo liwiaj ce obywatelom, konsumentom i przedsi biorstwom korzystanie w pełni z europejskiej przestrzeni sprawiedliwo ci, gdy obywatele przeprowadzaj si z rodzin do innego pa stwa członkowskiego lub gdy przedsi biorstwa pragn w pełni korzysta z jednolitego rynku. Planowane działania obejmuj dopracowanie przepisów dotycz cych dor czania dokumentów, popraw egzekwowania orzecze s dowych oraz stosowanie rodków pobudzaj cych wzrost gospodarczy w celu rozwi zania problemu rozbie no ci mi dzy krajowymi przepisami prawnymi dotycz cymi upadło ci lub by nad y za rozwojem rynku oraz technologii, takich jak zapisy umowne dotycz ce chmur obliczeniowych.

http://ec.europa.eu/justice/events/assises-justice-2013/files/civil_law_en.pdf

- **Prawo karne:**

Obywatele oczekuj , e ich ycie, prawa podstawowe i bezpiecze stwo b d chronione w całej UE. Od chwili wej cia w ycie traktatu lizbo skiego Unia jest w stanie podejmowa dalsze kroki w dziedzinie prawa karnego, takie jak ujednoczenie definicji powa nych przest pstw, wprowadzenie wspólnych standardów ochrony osób podejrzanych lub oskar onych o popełnienie przest pstwa i zagwarantowanie standardów w całej UE w celu ochrony ofiar przest pstw, a tak e zaproponowanie nowego systemu Prokuratury Europejskiej maj cego chroni bud et UE przed nadu yciami finansowymi. Komisja w swoim dokumencie przeanalizowała kwesti , w jaki sposób jeszcze bardziej wykorzysta nowe aspekty traktatu lizbo skiego, na przykład poprzez konsolidacj i standaryzacj pewnych narz dzi, takich jak postanowienie o zabezpieczeniu i nakaz konfiskaty mienia.

http://ec.europa.eu/justice/events/assises-justice-2013/files/criminal_law_en.pdf

- **Prawo administracyjne:**

UE w znacznym stopniu polega na krajowych systemach administracji, by skutecznie wprowadza prawo unijne i tym samym zapewni jego właściwe stosowanie. W związku z tym istotne jest dla obywateli i przedsiębiorstw, by ta czy struktury europejskie również działa prawidłowo. Komisja w swoim dokumencie przeanalizowała ponadto dalsze możliwości, takie jak wzmocnienie praw procesowych w postępowaniu administracyjnym oraz zacieśnienie współpracy pomiędzy organami administracyjnymi.

http://ec.europa.eu/justice/events/assises-justice-2013/files/administrative_law_en.pdf

- **Praworządność :**

Dokument pokazuje, że warto byłoby wzmocnić zdolność UE do radzenia sobie z kryzysami praworządności. Wymagałoby to specjalnie stworzonego w tym celu unijnego mechanizmu praworządności. Komisja w swoim dokumencie pragnie zachęcić do dzielenia się opiniami na temat tego, w jaki sposób można by opracować taki mechanizm.

http://ec.europa.eu/justice/events/assises-justice-2013/files/rule_of_law_en.pdf

- **Prawa podstawowe:**

UE ma już wieloletnie doświadczenie w zakresie tworzenia kultury praw podstawowych: Karta praw podstawowych jest dla Unii kompasem, który wskazuje drogę przy tworzeniu każdego wniosku. Dokument zawiera pomysły dotyczące tego, w jaki sposób zapewnić lepsze przestrzeganie Karty zarówno przez instytucje unijne, jak i państwa członkowskie w trakcie wykonywania prawa UE.

http://ec.europa.eu/justice/events/assises-justice-2013/files/fundamental_rights_en.pdf

- **Kontekst**

W unijnej polityce w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości dokonały się głębokie zmiany na przestrzeni ostatnich kilku lat. Dopiero w 2010 r., kiedy mandat uzyskała obecna Komisja Europejska, utworzono urząd komisarza ds. sprawiedliwości. Od tamtej pory Komisja przedstawiła ponad 50 inicjatyw w tej dziedzinie, kładąc podwaliny pod prawdziwie europejskie przestrze wolności, sprawiedliwości i bezpieczeństwa w służbie obywateli europejskich — jeden z głównych celów Unii Europejskiej określonych w traktacie Lizbońskim.

W ciągu zaledwie kilku lat podjęto zdecydowane kroki: Nowe przepisy UE w sprawie praw ofiar przestępstw oraz uproszczony system uznawania orzeczeń sądowych usprawniły dostęp do wymiaru sprawiedliwości, natomiast wnioski Komisji w sprawie ochrony danych osobowych mają wzmocnić prawa podstawowe i jednolity rynek cyfrowy. Ponadto inicjatywy takie jak Unijna tablica wyników wymiaru sprawiedliwości jasno pokazały, jak ważne dla wzrostu gospodarczego są skuteczne systemy i przepisy w zakresie wymiaru sprawiedliwości. Obecnie dąży się do podsumowania postępów i określenia głównych wyzwań w nadchodzących latach. W tym celu Komisja zorganizuje konferencję „Assises de la Justice” w dniach 21-22 listopada. Uczestniczyć w niej będą sędziowie, prawnicy, naukowcy, decydenci i przedstawiciele biznesu z całej Europy.

W celu zainicjowania szeroko zakrojonej debaty na temat roli wymiaru sprawiedliwości w Unii Europejskiej Komisja zaprasza wszystkie zainteresowane strony do zgłaszania pomysłów na temat tego, w jaki sposób spełnić oczekiwania obywateli i przedsięwzięcia oraz osiągnąć prawdziwie europejskie przestrzenie sprawiedliwości.

- **Dodatkowe informacje**

Dokumenty dotyczące wspomnianych powyżej kwestii:

http://ec.europa.eu/justice/events/assises-justice-2013/discussion_papers_en.htm

Komisja Europejska — Assises de la Justice

http://ec.europa.eu/justice/events/assises-justice-2013/index_en.htm

Strona internetowa Viviane Reding, wiceprzewodniczącej Komisji Europejskiej i komisarz UE ds. sprawiedliwości: <http://ec.europa.eu/reding>

Wkład polskiego Ministerstwa Sprawiedliwości:

http://ec.europa.eu/justice/events/assises-justice-2013/files/contributions/59poland_ministry_of_justice_stanowisko_polski_en.pdf

3. „REFIT – sprawno regulacyjna dla wzrostu gospodarczego” – Komisja podejmuje kolejne ambitne kroki, aby uprościć przepisy UE

Choć unijne przepisy są w wielu dziedzinach konieczne, często uważa się, że uniemożliwiają one działalność firm, zwłaszcza tych najmniejszych, lub że zbyt ingerują w codzienne życie obywateli. 74 % Europejczyków uważa, że UE jest źródłem nadmiernej biurokracji.¹ W odpowiedzi na tę sytuację Komisja podjęła w ostatnich kilku latach zgodne działania w celu

¹ Zob. wyniki Eurobarometru nr 79 (pytanie QA16.4 na s. 59): http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb79/eb79_anx_en.pdf

uproszczenia przepisów i zmniejszenia obciążenia regulacyjnego. W wygłoszonym dnia 11 września orzeczeniu o stanie Unii na 2013 r. **przewodniczący Barroso** podkreślił znaczenie inteligentnych regulacji i stwierdził, że Unia Europejska **musi działać na dużych skalach w sprawach ważnych, a na mniejszych w sprawach o mniejszym znaczeniu.**

Komisja podjęła 2 października 2013 r. **kolejny ważny krok, aby przepisy unijne były adekwatne do zakładanego celu.** W komunikacie Komisja przedstawia w **konkretny sposób, z podziałem na poszczególne obszary polityki, dalsze działania,** jakie przeprowadzi, aby **uprościć lub wycofać pewne unijne przepisy, zmniejszyć obciążenia dla firm i ułatwić wdrażanie uregulowań.** Jest to wynik kontroli całości przepisów UE. Komisja poinformowała dziś również o zamiarze opublikowania **tablicy wyników w celu leżenia postępow** w tej kwestii na szczeblu unijnym i krajowym. Działania te stanowią istotny komisyjny **programu sprawności i wydajności regulacyjnej (REFIT).**

Przewodniczący **Barroso** powiedział: „Dziękuję Unii Europejskiej łatwiej nam jest podjąć trudne wyzwania, przed którymi wspólnie stoimy. Aby jednak działać skutecznie, musimy skupić się na właściwych priorytetach i opracować odpowiednią liczbę przepisów. Nie wszystkie kwestie trzeba ustalać na szczeblu europejskim. Musimy się dobrze zastanowić, kiedy i w jakiej dziedzinie powinniśmy działać na tym szczeblu”. Przewodniczący Barroso dodał: „Za pomocą programu REFIT Komisja podjęła jak dotychczas najbardziej kompleksowe działania, aby uprościć przepisy unijne. Nasze zdecydowane stosowanie zasad pomocniczości i proporcjonalności nie podważa istotnych korzyści dla obywateli i firm, wynikających z przepisów unijnych, zwłaszcza przepisów będących podstawą jednolitego rynku. W opublikowanym dzisiaj pakiecie REFIT przedstawiliśmy, na kilka miesięcy przed wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2014 r., pragmatyczne podejście do przyszłości przepisów unijnych”.

W opublikowanym komunikacie w sprawie wyników programu sprawności i wydajności regulacyjnej (REFIT) i następujących działań w tym zakresie Komisja

1. **dokonała przeglądu przeprowadzonych w ostatnich latach działań** na rzecz adekwatności unijnych przepisów przez ich uproszczenie oraz zmniejszenia związanych z nimi kosztów. W ostatnich 10 latach Komisja zapoczątkowała **istotne reformy polityki.** Należą do nich wnioski w sprawie zmniejszenia kosztów wprowadzania szerokopasmowego dostępu do internetu, ramowej dyrektywy wodnej, inicjatywy dotyczącej kodeksu wizowego Schengen, dyrektywy w sprawie praw konsumentów, dyrektywy usługowej, rozporządzenia o jednolitym patencie oraz unijnego kodeksu celnego. Od 2005 r. Komisja zatwierdziła **660 inicjatyw mających na celu uproszczenie, ujednoczenie lub przekształcenie przepisów. Uchylono ponad**

5590 aktów prawnych. Przy ustalaniu priorytetów komisyjnego programu sprawno ci regulacyjnej uwzględniono wyniki **konsultacji z małymi i rednimi przedsi biorstwami (M P) dotycz cych dziesi ciu najbardziej uci liwych unijnych aktów prawnych.** Aby ułatwi działalno M P, wprowadzane s konkretne ulepszenia, np.: uproszczenie wymogów dotycz cych sprz tu rejestruj cego (tachografów) w transporcie drogowym i zmniejszenie o 35–95% kosztów dla M P zwi zanych z rozporz dzeniem REACH; jeszcze w pa dzierniku zaproponowana zostanie standardowa deklaracja VAT. **Od 2007 r. do 2012 r. zmniejszono obci enie administracyjne przedsi biorstw o 26%, co oznacza oszcz dno ci w wysoko ci 32,3 mld euro rocznie.** Zmiany dotycz ce zmniejszenia kosztów o kolejne 5 mld euro oczekuj na przyj cie przez współprawodawc . Sama Komisja wyszła poza ustalony cel, przedkładaj c wnioski, w wyniku których obci enie to mogłoby zosta obni one o niemal 41 mld euro, czyli 33%. Niestety w wyniku poprawek do wniosków Komisji w trakcie procesu legislacyjnego według szacunków doszło do zmniejszenia kwoty mo liwych oszcz dno ci o ponad 3 mld euro. Do głównych osi gni programu nale : propagowanie fakturowania elektronicznego w zakresie VAT oraz odst pstwa lub specjalne systemy dla M P w dziedzinie rachunkowo ci, zu ytego sprz tu elektronicznego i wewn trzuni jnych statystyk handlowych. **Przede wszystkim jednak znacznie zmienił si sposób, w jaki Komisja opracowuje przepisy:** w całej Komisji systematycznie prowadzi si oceny skutków, konsultacje z zainteresowanymi stronami (w tym z partnerami społecznymi) oraz oceny *ex post*; tego typu działania b d prowadzone jeszcze bardziej intensywnie;

2. przedstawia **istotne inicjatywy ustawodawcze w celu uproszczenia przepisów i zmniejszenia obci enia administracyjnego, które czekaj obecnie na zatwierdzenie przez współprawodawc ,** np. w dziedzinie zdrowia zwierz t, bezpiecze stwa produktów konsumpcyjnych i nadzoru rynku, zamówie publicznych, wspólnej skonsolidowanej podstawy opodatkowania osób prawnych, bada klinicznych produktów leczniczych i podró y zorganizowanych;
3. wymienia obszary **dalszych działań w latach 2013–2014 na rzecz uproszczenia obowi zuj cych przepisów przez zmian i konsolidacj prawa UE** (np. w dziedzinie informowania pracowników i przeprowadzania z nimi konsultacji, statystyki dotycz cej przedsi biorstw, prawa spółek, wprowadzenia standardowej deklaracji VAT, rodków zootechnicznych i przepisów handlowych); **oraz przez działania nast pcze w zwi zku z zaleceniami wynikaj cymi z oceny:** głównym wynikiem przegl du było wskazanie obszarów, które wymagaj oceny w celu dokładniejszego okre lenia korzy ci ze zmniejszenia obci enia regulacyjnego, aby mo na było osi gn cele polityczne UE przy najni szych kosztach i zapewni najwi ksze korzy ci z przepisów

unijnych. Do końca 2014 r. Komisja przeprowadzi lub rozpocznie 47 ocen, kontroli sprawności regulacyjnej lub innych działań z myślą o zmniejszeniu obciążenia regulacyjnego. Szczególne wysiłki dokonywane są w dziedzinie ochrony środowiska, przedsiębiorstw, przemysłu i zatrudnienia. Obejmują one nowe kontrole sprawności regulacyjnej w dziedzinie chemikaliów nieobjętych rozporządzeniem REACH, programu Natura 2000, homologacji typu pojazdów silnikowych, odpadów i ogólnego prawa cywilnego. Zaplanowano oceny sprawności regulacyjnej przede wszystkim w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, dyrektywy w sprawie pracy tymczasowej, dyrektywy w sprawie oceny i kontroli poziomu hałasu otoczenia, procedur odwoławczych w dziedzinie zamówień publicznych i przepisów w zakresie podatku akcyzowego. Komisja rozpoczyna również planowanie oceny spójności nowego zakresu przepisów unijnych w branży usług finansowych;

4. wskazuje te obszary, w których zamierza **wycofa oczekujące na rozpatrzenie wnioski i uchyli obowiązujące prawo unijne**. W szerszym ujęciu rozróżnić można następujące przypadki: 1) obszary, w których Komisja nadal prowadzi ocenę odnośnych kwestii, ale zdecydowała o **nieprzedstawianiu dotyczących ich wniosków**; obejmuje to np. przepisy dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy fryzjerów – w oczekiwaniu na wynik prowadzonych ocen, zaburze układu mięśniowo-szkieletowego, monitorów i środowiskowego dymu tytoniowego; 2) **przepisy już niepotrzebne** z uwagi na rozwój sytuacji, o których uchylenie pragnie wnieć Komisja. Planuje się 10 wniosków o uchylenie dotyczących np. przepisów w sprawie propagowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów, dostaw ropy naftowej i produktów ropopochodnych, klasyfikacji, oznakowania i pakowania preparatów niebezpiecznych oraz statystyki dotyczącej stali; 3) **wnioski, które utknęły w procedurze współdecyzji i co do których istnieją małe szanse na postęp**. W związku z taką sytuacją Komisja proponuje wycofanie wniosków z tej kategorii, m.in. dyrektywy w sprawie gleby i dyrektywy w sprawie uproszczenia obowiązków w zakresie VAT, wniosku w sprawie statutu europejskiej spółki prywatnej², rozporządzenia w sprawie statystyki dotyczącej stali i rozporządzenia w sprawie doposażenia samochodów ciężarowych w lusterka samochodowe;
5. przedstawia nowe **działania horyzontalne** w celu sprawienia, aby prawo UE było adekwatne do zakładanych celów. Komisja określiłaby np. wymogi administracyjne wynikające z prawa UE oraz krajowych środków wykonawczych i poddawałaby je regularnemu przeglądowi, aby wskazać możliwości ich złagodzenia. Wymiana najlepszych praktyk między państwami członkowskimi będzie ułatwiana, po to, aby

² Komisja rozważa przedstawienie nowego wniosku.

wdra anie prawa unijnego w pa stwach członkowskich było mo liwie najmniej uci liwe. Komisja podejmie również konkretne działania w celu ułatwienia spełniania nowych wymogów, zwłaszcza w obszarach szczególnie wa nych dla M P. Komisja okre li tak e w swoim rocznym programie prac wszystkie inicjatywy legislacyjne w ramach programu REFIT, w tym te dotycz ce wycofania, uchylecia i konsolidacji przepisów. Przedsiorstwa, również małe i rednie, a tak e wszelkie zainteresowane strony b d mogły proponowa przeprowadzenie kontroli sprawności regulacyjnej w obszarach, w których kontrola taka jest ich zdaniem potrzebna;

6. ogłasza **coroczn publikację tablicy wyników programu REFIT** w celu ledzenia postępów na szczeblu europejskim i krajowym oraz ułatwienia dialogu na temat sprawności regulacyjnej z obywatelami, pa stwami członkowskimi, przedsi biorstwami i społecze stwem obywatelskim.

- **Nast pne działania**

Aby mo na było spełni zobowiazanie do przyjmowania inteligentnych regulacji, **Parlament Europejski i Rada** musz wykaza si podobnym poziomem ambicji tak, aby proponowane rodki upraszczaj ce i zmniejszaj ce obci enie regulacyjne zostały sprawnie przyj te. Komisja doło y stara , aby zapewni współprac pozostałych instytucji. B dzie również nadal ci le współpracowa z pa stwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami w celu zasi gania opinii i zbierania sugestii na temat sposobu, w jaki mo na zwi kszy sprawno regulacyjn w ramach programu REFIT, oraz w celu dalszej poprawy jego efektywności.

- **Kontekst:**

W dniu 11 wrze nia w **or dziu o stanie Unii** przewodnicz cy Barroso powiedział: „Dostrzegam, jak wa na jest zasada pomocniczo ci. Zasada pomocniczo ci nie jest dla mnie konceptem technicznym. Jest to podstawowa zasada demokratyczna. Coraz silniej zacie niana unia mi dzy obywatelami Europy wymaga, aby decyzje zapadały w sposób jak najbardziej otwarty i mo liwie najbli ej obywateli. Nie wszystko wymaga rozwi zania na poziomie europejskim. Europa musi koncentrowa swoje wysiłki tam, gdzie jej działania b d miały najwi ksz warto dodan . Nie powinna wkracza tam, gdzie tak nie jest. UE musi działa na **du skal w sprawach wa nych, a na mniejsz w sprawach bardziej błaahych**, co czasem w przeszło ci mogło by zaniedbywane. UE musi udowodni , e jest w stanie ustala zarówno pozytywne, jak i negatywne priorytety. Podobnie jak wszystkie rz dy, musimy zwraca bardzo piln uwag na jako i ilo regulacji prawnych, pami taj c, e – jak powiedział Montesquieu *les lois inutiles affaiblissent les lois nécessaires*. [*Bezu yteczne prawa osłabiaj prawa*

koniecznej. Istnieją jednak dziedziny o zasadniczym znaczeniu, gdzie Europa musi być bardziej zintegrowana, bardziej zjednoczona. Tam, gdzie tylko silna Europa może przynieść wymierne efekty”.

Tworzenie przepisów na szczeblu unijnym przynosi wartość dodaną w dziedzinach takich jak konkurencja, handel i rynek wewnętrzny, po to, aby można było określić równe warunki działania, które stwarzają możliwości działania dla przedsiębiorstw i konsumentów. Przepisy unijne chronią również zdrowie, bezpieczeństwo i prawa obywateli. Uregulowania unijne prawne stanowią wspólne ramy prawne przez zastąpienie lub dostosowanie dwudziestu ośmiu krajowych zbiorów przepisów. Dzięki tym uregulowaniom państwa członkowskie mogą współpracować w celu rozwiązania problemów, które nie znajdują granic państwowych.

Ustanawianie inteligentnych regulacji to proces ciągły, a nie jednorazowa operacja. Sprawienie, aby unijne przepisy były adekwatne do zakładanych celów jest konieczne, by Europa powróciła na drogę wiarygodnego wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Z tego względu Komisja zapoczątkowała w grudniu 2012 r. **program sprawności i wydajności regulacyjnej (REFIT)**. W programie tym odzwierciedlono zobowiązanie Komisji do ustanawiania prostych, przejrzystych, stabilnych i przewidywalnych ram prawnych dla firm, pracowników i obywateli. Skorzystaj z niego zarówno obywatele, jak i przedsiębiorstwa, pod warunkiem, że pozostałe instytucje i państwa członkowskie wykażą podobny poziom ambicji.

- **Dodatkowe informacje**

Komunikat KE - **Sprawność i wydajność regulacyjna (REFIT): Wyniki oraz dalsze kroki**, COM (2013) 685:

<http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2013/PL/1-2013-685-PL-F1-1.Pdf>

Tekst komunikatu, załącznik, infografika i dodatkowe informacje znajdują się na stronie <http://ec.europa.eu/refit>

Ogólne informacje o inteligentnych regulacjach:

http://ec.europa.eu/smart-regulation/index_pl.htm

4. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Grecja jest szesnastym państwem członkowskim, które przyjmuje nowe przepisy UE będące wsparciem dla międzynarodowych paromałżeńskich

W dniu 18 października 2013 r. Grecja ogłosiła swoją decyzję o przyłączeniu się do grupy 15 państw, które już stosują unijne przepisy umożliwiające międzynarodowym parom małżeńskim wybór prawa krajowego mającego zastosowanie w odniesieniu do ich rozvodu. Nowe przepisy obowiązują od czerwca 2012 r.; są one pierwszym przykładem wykorzystania przez państwa

członkowskie UE procedury „wzmocnionej współpracy” na rzecz pogłębienia integracji. Wzmocniona współpraca została wprowadzona Traktatem z Nicei w 2001 r., jednak nie korzystano z niej aż do czasów drugiej Komisji pod przewodnictwem Manuela Barroso. Dzięki tej współpracy grupa co najmniej dziesięciu państw członkowskich może wdrożyć środki równie w sytuacji, gdy nie udało się osiągnąć porozumienia wszystkich 28 państw członkowskich. Jeżeli chodzi o przepisy regulujące kwestie rozwodowe, w 2011 r. grupa licząca początkowo 14 państw (zob. informacje dodatkowe) porozumiała się w sprawie rozporządzenia, do którego w 2012 r. przyłączyła się Litwa) i do którego obecnie przystępuje Grecja. Wspomniane rozporządzenie daje małonkom pewno prawną oraz zapobiega sytuacji, w której strony przeciągają się we wnoszeniu sprawy o rozwód i dokonują wyboru sędziego ze względu na możliwość korzystniejszego rozstrzygnięcia sprawy. Rozporządzenie pozwala również uniknąć kosztownych i trudnych emocjonalnie postępowania.

„Unijne przepisy dotyczące transgranicznego rozwodu przetarły nowe drogi dla integracji europejskiej. Pokazały kierunek działania w obszarach, w których brak jednolitości jest przeszkodą dla postępu, i przekształciły innowacje prawne zawarte w traktacie Lizbońskim w rozwiązanie praktyczne”, powiedziała wiceprzewodnicząca **Viviane Reding**, komisarz UE ds. sprawiedliwości. „Z radością odnotowujemy, że kolejne państwo wyraziło chęć udziału we wzmocnionej współpracy, która pomaga międzynarodowym parom uporać się z rozwodem. Swobodny przepływ osób umożliwia kobietom i mężczyznom z całej Europy zawieranie znajomości i nawiązywanie związków uczuciowych. Jednak my musimy zapewnić pewno prawa na wypadek rozwodu.”

Rozporządzenie w sprawie prawa właściwego dla spraw rozwodowych ma na celu ochronę słabszych partnerów w trakcie postępowania rozwodowego. Międzynarodowe pary małżeńskie mają możliwość ustalenia z góry, które prawo właściwe będzie miało zastosowanie do ich rozwodu lub separacji. Na wypadek gdyby małonkowie nie mogli się porozumieć, sędziowie miały do dyspozycji wspólne formuły ustalania właściwego prawa krajowego. Rozporządzenie, które weszło w życie dnia 21 czerwca 2012 r., nie ma wpływu na krajowe przepisy dotyczące rozwodów i związków małżeńskich, ani nie przewiduje przyjęcia przepisów wpływających na materialne prawo rodzinne państw członkowskich.

Biorąc pod uwagę, że w 2009 r. na terytorium UE odnotowano niemal milion rozwodów (dane Eurostatu), omawiane rozwiązanie stanowi wsparcie dla par różnorodnej narodowości, a także par zamieszkujących oddzielnie w różnych krajach lub mieszkających razem w kraju innym niż ich kraj ojczysty, chroniąc je przed skomplikowanymi, długotrwałymi i uciążliwymi procedurami.

Prawodawstwo dotyczące rozwodów posłużyło jako wzór dla przewidywania rozbieżności między państwami członkowskimi w innych dziedzinach polityki, w których również zastosowano mechanizm wzmocnionej współpracy. Dotyczy to: unijnego patentu oraz wniosku w sprawie podatku od transakcji finansowych.

- **Informacje dodatkowe**

Zgodnie z Traktatami UE wzmocniona współpraca umożliwia dziewięciu lub większej liczbie państw podejmowanie działań w istotnej, ale blokowanej przez niewielką mniejszość państw członkowskich sprawie. Pozostałe państwa członkowskie UE zachowują prawo przystąpienia do takiej współpracy w dowolnym momencie (art. 331 TFUE).

W dniu 12 lipca 2010 r. Rada UE przyjęła [decyzję Rady](#) umożliwiającą pogłębienie współpracy w zakresie prawa mającego zastosowanie w odniesieniu do rozwodów i separacji. Została ona opublikowana w Dzienniku Urzędowym UE w dniu 22 lipca 2010 r. **Czternaście państw uczestniczących (Austria, Belgia, Bułgaria, Francja, Niemcy, Węgry, Włochy, Łotwa, Luksemburg, Malta, Portugalia, Rumunia, Słowenia i Hiszpania)** wynegocjowało wówczas, a następnie przyjęło - w dniu 20 grudnia 2010 r. [rozporządzenie Rady](#), które zawiera szczegółowe przepisy mające zastosowanie do międzynarodowych rozwodów (opublikowane w dniu 29 grudnia 2010 r. w Dzienniku Urzędowym UE).

Pozostałe państwa członkowskie, które wyrażą taką wolę, mogą w dowolnej chwili złożyć swój wniosek. Zgodnie z traktatem litewskim musi powiadomić o tym najpierw Radę i Komisję. **Grecja** jest drugim po **Litwie** dodatkowym państwem członkowskim, które zgłasza instytucjom chęć uczestnictwa we wzmocnionej współpracy.

Po złożeniu przez Grecję wniosku o przystąpienie do przepisów dotyczących międzynarodowych rozwodów, Komisja musi w ciągu czterech miesięcy potwierdzić uczestnictwo tego kraju w ustanowionej wzmocnionej współpracy.

- **Szczegółowe informacje**

Komisja Europejska – sprawy rodzinne i sprawy spadkowe:

http://ec.europa.eu/justice/civil/family-matters/index_en.htm

Strona internetowa wiceprzewodniczącej Viviane Reding, komisarz UE ds. sprawiedliwości:

<http://ec.europa.eu/reding>

5. WYMIAR SPRAWIEDLIWO CI - Kobiety we władzach spółek: odsetek kobiet wzrasta do 16,6%, a komisje Parlamentu Europejskiego popierają wniosek Komisji

Komisja Prawna i Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia w Parlamencie Europejskim opowiedziały się 14 października 2013 r. w głosowaniu za poparciem wniosku Komisji Europejskiej, który ma zmniejszyć dysproporcje w liczbie kobiet i mężczyzn we władzach spółek w Europie. Tym głosowaniem Parlament Europejski (który w sprawie tego wniosku stanowi z Radą na równych zasadach) toruje drogę do dalszych prac nad projektem w unijnym procesie legislacyjnym.

Głosowanie zbiega się w czasie z opublikowaniem przez Komisję Europejską **nowego sprawozdania na temat udziału kobiet w procesach decyzyjnych**. Zawiera ono dane na temat liczby kobiet we władzach największych spółek giełdowych w UE. Najnowsze dane (z kwietnia 2013 r.) wskazują, że odsetek kobiet we władzach spółek **wzrósł do 16,6%** (z 15,8% w październiku 2012 r.). Dane obrazują także różny stopień reprezentacji wśród **dyrektorów niepełniących funkcji wykonawczych (odsetek kobiet wzrósł do 17,6% z poziomu 16,7%** w październiku 2012 r.) oraz **kierownictwa wyszego szczebla (wzrost z 10,2 do 11%)**.

„Presja regulacyjna odnosi skutek. Szklany sufit zaczyna pękać. Coraz więcej przedsiębiorstw stara się przyciągnąć największe kobiece talenty. Istnieje w nich świadomość, że chcąc pozostać konkurencyjnym w zglobalizowanej gospodarce nie można sobie pozwolić na ignorowanie umiejętności i talentu kobiet”, stwierdziła **Viviane Reding**, wiceprzewodnicząca Komisji i komisarz UE ds. sprawiedliwości. „Przykład idzie z takich krajów, jak Francja i Włochy, gdzie przyjęto odpowiednie przepisy i już odnotowuje się znaczne postępy. Pragnę także podziękować naszym sprawozdawcom: Rodi Kratsis-Tsagaropoulou i Evelyn Regner za ich nieustraszone wysiłki i poparcie dla wniosku Komisji. To dobry początek. Będzie w dalszym ciągu współpracować z Parlamentem i Radą, aby instytucje te jak najszybciej rozpatrzyły projekt, w którym kwalifikacje i kryteria merytoryczne stawia się na pierwszym planie”.

W sprawozdaniu przyjętym dziś w głosowaniu przez obie komisje parlamentarne warto zwrócić uwagę na następujące kwestie:

- Komisje poparły zaproponowane podejście, aby skoncentrować się na przejrzystej i sprawiedliwej procedurze wyboru (tzw. „pułap proceduralny”), a nie na wprowadzaniu ustalonych pułapów wyrażonych liczbowo.
- Małe i średnie przedsiębiorstwa pozostają wyłączone z zakresu dyrektywy, ale państwa członkowskie zachęca się do wspierania i motywowania ich do znacznej poprawy równowagi płci na wszystkich szczeblach zarządzania oraz we władzach przedsiębiorstw.

- Państwa członkowskie nie będą miały możliwości zwolnienia spółek z obowiązku przestrzegania dyrektywy, w przypadkach gdy osoby płci niedostatecznie reprezentowanej stanowi mniej niż 10% siły roboczej.
- Przepis o sankcjach zaostrzono, dodając kilka sankcji, które powinny być obowiązkowe, a nie orientacyjne, jak proponowała Komisja. Zdaniem obu komisji sankcje za nieprzestrzeganie przepisów dotyczących procedur wyboru członków władz spółek powinny obejmować wykluczenie z zamówień publicznych oraz częściowe wykluczenie z przydziału środków z europejskich funduszy strukturalnych.

Kolejne kroki: Wniosek Komisji, zanim stanie się obowiązującym prawem, musi zostać przyjęty wspólnie przez Parlament Europejski i przedstawicieli państw członkowskich UE zgromadzonych w Radzie (w głosowaniu większością kwalifikowaną). Zdecydowane poparcie wniosku w głosowaniu poprzedziły pozytywne opinie trzech innych komisji parlamentarnych na temat tej inicjatywy: Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Komisji Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów oraz Komisji Gospodarczej i Monetarnej. Komisja Prawna i Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia, które wspólnie pilotują projekt w Parlamencie, przyjęły już odpowiednie sprawozdanie. Głosowanie w tej sprawie odbędzie się prawdopodobnie na sesji plenarnej Parlamentu Europejskiego w listopadzie.

Na posiedzeniu ministrów ds. zatrudnienia, polityki społecznej, zdrowia i ochrony konsumentów (Rada EPSCO) w dniu 20 czerwca 2013 r. Rada, która w sprawie tego wniosku stanowi z Parlamentem Europejskim na równych zasadach, oceniła postępy osiągnięte w czasie prezydencji irlandzkiej. Dyskusje są obecnie kontynuowane pod kierunkiem prezydencji litewskiej.

- **Opublikowane, nowe sprawozdanie na temat udziału kobiet w procesach decyzyjnych:**

W ciągu sześciu miesięcy, które obejmuje sprawozdanie na temat kobiety i mężczyzny na stanowiskach kierowniczych (październik 2012 r. - kwiecień 2013 r.), odnotowano **wzrost** odsetek kobiet we władzach spółek **w 20 państwach członkowskich**. Największy **wzrost** nastąpił na Słowacji, na Węgrzech i w Bułgarii. Udział kobiet we władzach spółek **zmaliał** w Rumunii, na Litwie, w Polsce, na Malcie, w Grecji, Portugalii i Zjednoczonym Królestwie (zob. załącznik 2).

Najnowszy wskaźnik 16,6% dla całej UE oznacza wzrost o 0,9 punktu procentowego (p.p.) w okresie sześciu miesięcy od października 2012 r., co daje 1,7 p.p. w stosunku rocznym i stanowi spadek w stosunku do 2,2 p.p. między 2011 a 2012 r.

W praktyce **od 2010 r.**, kiedy Komisja Europejska opublikowała swoją *Strategię na rzecz równości kobiet i mężczyzn 2010-2015* i po raz pierwszy zasygnalizowała możliwość ukierunkowanych inicjatyw, które miałyby przyczynić się do wzrostu liczby kobiet na stanowiskach związanych z podejmowaniem decyzji, odsetek kobiet we władzach spółek **wzrósł o 4,8 p.p. przy średnim wzroście wynoszącym 1,9 p.p. rocznie, czyli cztery razy szybciej niż latach 2003-2010 (0,5 p.p. rocznie)**. To przyspieszenie (zob. załącznik 3) jest także efektem wniosku w sprawie kobiet we władzach spółek, który Komisja Europejska przyjęła dnia 14 listopada 2012 r. Wyznaczyła w nim cel, zakładający 40-procentowy udział kobiet we władzach spółek, z uwzględnieniem kwalifikacji. Ostatnie zmiany odzwierciedlają także wpływ dyskusji toczącej się w całej UE na temat potrzeby podjęcia ukierunkowanych działań w celu zwiększenia liczby kobiet we władzach spółek.

Warto zwrócić uwagę, że najbardziej znaczące zmiany od 2010 r. nastąpiły w krajach, w których już przyjęto odpowiednie przepisy ustawowe, takich jak Francja (+ 14,4 p.p., co oznacza wzrost do 26,8%), Holandia (+8,7 p.p., co przyniosło wzrost do 23,6%) i Włochy (+8,4 p.p., co daje wzrost do 12,9%). To dodatkowo świadczy o tym, jak duży wpływ na wyniki ma presja regulacyjna.

Omawiane sprawozdanie zawiera także przegląd obecnej sytuacji i tendencji, jeżeli chodzi o reprezentację kobiet i mężczyzn w **polityce**, w **administracji publicznej** i **siedlisku**. Mimo że stosunek liczby kobiet do liczby mężczyzn na stanowiskach związanych z podejmowaniem decyzji w tych dziedzinach jest bardziej zrównoważony niż w przedsiębiorstwach i sektorze finansowym, w wielu państwach członkowskich istnieje nadal możliwość poprawy sytuacji.

Opublikowane dane ródokresowe na temat liczby kobiet we władzach spółek pochodzą z kwietnia 2013 r. i zostały porównane z danymi z października 2012 r. Pełne dane dostępne są w internecie.

http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/gender-decision-making/database/index_en.htm

- **Równość płci - przegląd ródokresowy**

Komisja opublikowała także ródokresowy przegląd szerszej strategii na rzecz równości kobiet i mężczyzn na lata 2010-2015. Określono w niej 24 kluczowe działania przypisane do pięciu kategorii: równa niezależność ekonomiczna kobiet i mężczyzn; równa płaca za pracę o równej

wartości; równość w procesach decyzyjnych; godność, integralność i eliminacja przemocy uwarunkowanej płcią oraz propagowanie równości płci poza UE.

W sprawozdaniu stwierdza się, że w połowie okresu obowiązywania strategii Komisja wywiązuje się ze swoich zobowiązań. Podjęła działania w wielu obszarach, na które zwrócono uwagę, szczególnie w kwestii poprawy stosunku liczby kobiet do liczby mężczyzn w gospodarczych procesach decyzyjnych, eliminowania praktyk okaleczania kobiecych organów płciowych, propagowania równości płacy oraz równości w ramach ogólnej strategii gospodarczej UE.

- **Kontekst**

Dnia 14 listopada 2012 r. Komisja przyjęła wniosek w sprawie dyrektywy, w której jako minimalny cel do osiągnięcia do 2020 r. określono 40-procentową obecność słabiej reprezentowanej płci wśród członków niepełniących funkcji wykonawczych we władzach spółek giełdowych w Europie; w przypadku państwowych spółek notowanych na giełdzie wyznaczono termin do 2018 r.

- **Główne elementy projektu dyrektywy:**

- Jeżeli kobiety nie będą stanowiły 40 procent członków niepełniących funkcji wykonawczych we władzach spółki notowanej na giełdzie w Europie, przepisy nowej dyrektywy będą nakładały na spółkę obowiązek wprowadzenia **nowej procedury wyboru** członków jej władz, która zapewni **pierwsze stwo kandydujących kobietom o odpowiednich kwalifikacjach**.
- W przepisach kładzie się wyraźny nacisk na **kwalifikacje**. Każda kobieta nie otrzyma stanowiska we władzach spółki tylko ze względu na swoją płeć. Ale każda kobieta nie zostanie z tego względu dyskwalifikowana przy wyborze.
- Przepisy mają zastosowanie tylko do **rad nadzorczych lub stanowisk dyrektorów niepełniących funkcji wykonawczych w spółkach giełdowych**, ze względu na ich znaczenie gospodarcze i eksponowaną rolę. **Małe i średnie przedsiębiorstwa s wyłączone** z zakresu dyrektywy.
- Poszczególne państwa członkowskie UE będą musiały określić **odpowiednie sankcje o skutku zniechęcającym** dla spółek łamiących przepisy dyrektywy.
- Dyrektywa jest **rodek tymczasowym**. Wygaśnie automatycznie w 2028 r.
- W dyrektywie przewidziano także rodek uzupełniający, tzw. „**pułapy elastyczne**”. Polega on na tym, że spółki giełdowe będą miały obowiązek wyznaczyć sobie własne cele w zakresie reprezentacji obu płci wśród dyrektorów wykonawczych, które

należące do 2020 r. i które podlegałyby samoregulacji (lub do 2018 r. w przypadku przedsiębiorstw publicznych). Przedsiębiorstwa te musiały składać roczne sprawozdania z osiągniętych postępów.

- **Więcej informacji**

Women and men in leadership positions in the European Union, 2013, a review of the situation and recent progress" [*Kobiety i mężczyźni na stanowiskach kierowniczych w Unii Europejskiej - 2013 r. - przegląd sytuacji i ostatnie postępy*]:

http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/gender-decision-making/index_en.htm

Baza danych Komisji Europejskiej na temat udziału kobiet i mężczyzn w procesach decyzyjnych:

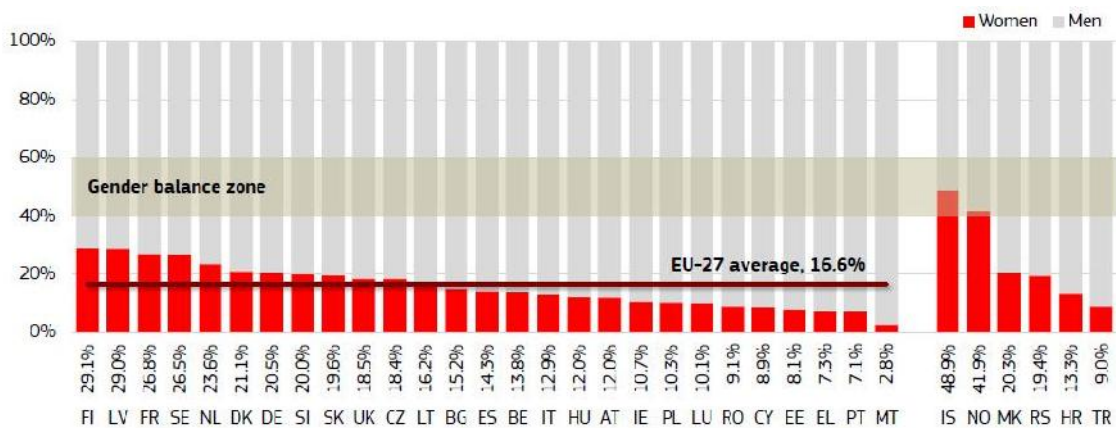
http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/gender-decision-making/database/index_en.htm

Informacje dla prasy – Kobiety we władzach spółek:

http://ec.europa.eu/justice/newsroom/gender-equality/news/121114_en.htm

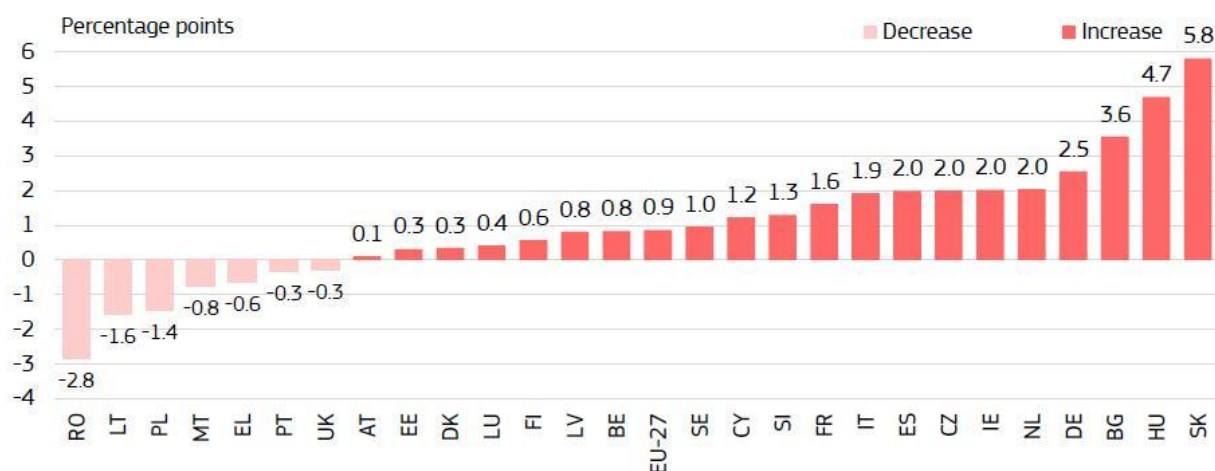
Strona internetowa Viviane Reding, wiceprzewodniczącej Komisji i unijnej komisarz ds. sprawiedliwości: <http://ec.europa.eu/reding>

Załącznik 1 - Reprezentacja kobiet i mężczyzn we władzach dużych spółek giełdowych, kwiecień 2013 r.

Źródło: Komisja Europejska, baza danych na temat udziału kobiet i mężczyzn w procesach decyzyjnych.

Załącznik 2 - Zmiana odsetka kobiet we władzach spółek w podziale na poszczególne kraje, październik 2012 r. - kwiecień 2013 r.

ródło: Komisja Europejska, baza danych na temat udziału kobiet i mężczyzn w procesach decyzyjnych.

Załącznik 3 - Odsetek kobiet we władzach dużych notowanych spółek, UE-27, 2010-2013: cięgle postępująco

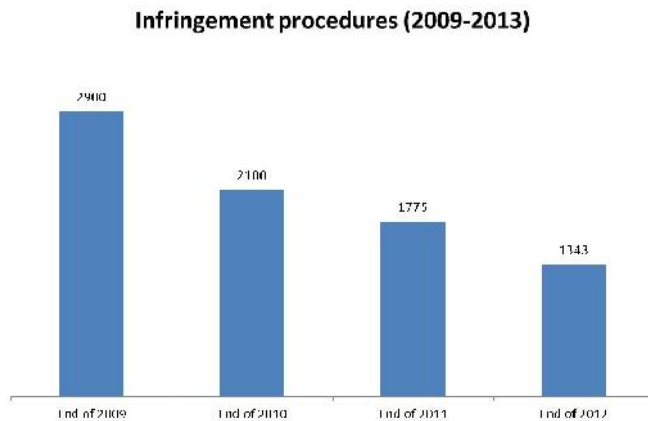
Source: European Commission, Database on women and men in decision-making.

6. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Stosowanie prawa UE przez państwa członkowskie – wyniki za 2012 r.

Prawidłowe stosowanie prawa UE jest jednym z filarów unijnych traktatów i centralnym elementem programu sprawności i wydajności regulacyjnej (REFIT), wprowadzonego przez Komisję. 30. sprawozdanie roczne z kontroli stosowania prawa UE pokazuje wyniki państw członkowskich w zakresie stosowania unijnych przepisów. Na koniec 2012 r. liczba

postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego była niższa niż w ubiegłych latach. Wzrosła natomiast liczba spraw w ramach innych mechanizmów rozjemczych takich jak „EU Pilot”. Ten stan rzeczy odzwierciedla postanowienie Komisji, by współpracować z państwami członkowskimi w celu rozwiązywania problemów oraz zwiększenia stopnia przestrzegania przepisów.

Pod koniec 2012 r. liczba otwartych postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego zmniejszyła się ponownie – o 25 proc. w porównaniu z ubiegłym rokiem. Czynnikiem ma to związek z częstszym wykorzystaniem platformy „EU Pilot”³ oraz innych mechanizmów rozwiązywania problemów (takich jak SOLVIT⁴) mających na celu rozwiązywanie problemów i zwiększenie stopnia przestrzegania przepisów.

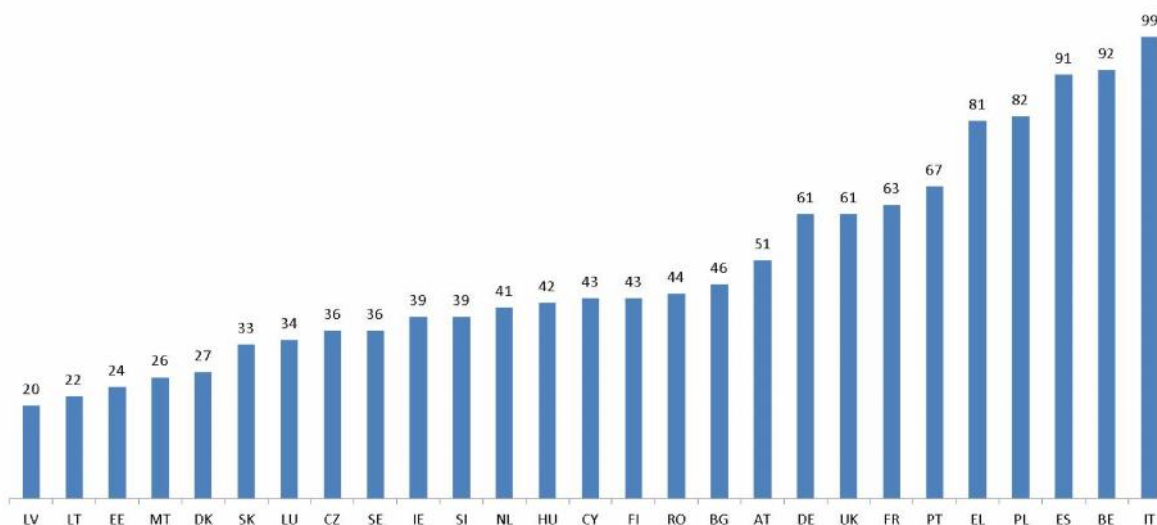

rodowisko, transport, podatki, rynek wewnętrzny i usługi to cztery obszary, w odniesieniu do których odnotowano najwięcej uchybień: łącznie ponad 60 proc. wszystkich przypadków. Najwięcej postępowania w sprawie o uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego toczyło się wobec Włoch (99), Belgii (92) i w Hiszpanii (91). Podobnie jak 2011 r. najlepszy wynik osiągnęły Łotwa, wobec której prowadzono jedynie 20 spraw, Litwa (22) i Estonia (24). Ranking UE-27 przedstawia się następująco:

³ „EU Pilot” jest bazą danych oraz narzędziem komunikacji. Ma on na celu poprawę komunikacji między służbami Komisji a organami państw członkowskich i ułatwienie rozwiązywania problemów w kwestiach dotyczących stosowania prawa UE lub zgodnie z prawem krajowym z przepisami unijnymi na wczesnym etapie rozpatrywania sprawy, przed wszczęciem postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego na mocy art. 258 TFUE.

⁴ [SOLVIT](#) to internetowa służba rozwiązywania problemów, w ramach której państwa członkowskie UE bez uciekania się do kroków prawnych wspólnie poszukują rozwiązań w sprawach związanych z nieprawidłowym stosowaniem przepisów dotyczących rynku wewnętrznego przez organy publiczne.

Open infringement cases on 31 December 2012

- **Opó nienia w transpozycji dyrektyw: mniej spraw, cz stsze wnioski o naó enie kar**

We wcze niejszych sprawozdaniach rocznych zwracano uwag na opó nienia pa stw członkowskich w transpozycji dyrektyw. Zeszłoroczne niezadowolaj ce wyniki uległy znacznej poprawie. W porównaniu z sytuacj sprzed 12 miesi cy pod koniec 2012 r. toczyło si o 45 proc. mniej post powa w zwi zku z opó nieniami w transpozycji dyrektyw. W ci gu ostatniego roku wi kszo wszcz tych post powa w zwi zku z opó nieniami w transpozycji dotyczyło Włoch (36), Portugalii (34) i W gier (26). Najlepsze wyniki osi gn ły natomiast Estonia (5) oraz Holandia i Szwecja (po 6).

Aby zapobiega przypadkom opó nie w transpozycji, Komisja nadal korzystała z pełnego wachlarza sankcji wprowadzonych na mocy traktatu lizbo skiego. W 35 przypadkach skierowała spraw do Trybunału Sprawiedliwo ci UE z wnioskiem o naó enie kar finansowych (**przeciwko Polsce (10)**, Słowenii (5), Holandii, Finlandii (po 4), Cypru, Belgii (po 3), Niemcom, Bułgarii, Słowacji, Luksemburgowi, Portugalii i W grom (po 1)). W 2011 r. Komisja zdecydowała si skierowa spraw do Trybunału jedynie w 9 przypadkach.

- **Skargi: reakcja ogólu społecze stwa**

W 2012 r. zarejestrowano 3141 skarg od obywateli, przedsi biorstw i zainteresowanych stron. Skargi te stanowiły wa ny wkład w prac Komisji w zakresie kontroli prawidłowego stosowania unijnych przepisów. Skargi obywateli dotyczyły głównie ochrony rodowiska, wymiaru sprawiedliwo ci oraz rynku wewn trznego i usług (odpowiednio 588, 491 i 462

skarg). Najwięcej skarg było skierowanych przeciwko Włochom (438), Hiszpanii (306) i Francji (242).

- **Charakterystyka uchybie : państwa członkowskie i obszary polityki UE**

W załącznikach do sprawozdania dokonano przeglądu wyników w odniesieniu do poszczególnych państw członkowskich oraz obszarów polityki. Dostarczają one konkretnych przykładów i uświadniają najważniejsze problemy w zakresie stosowania prawa.

Od dnia 23 października pełny tekst sprawozdania rocznego dostępny jest na stronie internetowej:

http://ec.europa.eu/eu_law/infringements/infringements_annual_report_pl.htm

- **Kontekst**

W odpowiedzi na prośbę Parlamentu Europejskiego, począwszy od 1984 r., Komisja co roku przedstawia roczne sprawozdanie z kontroli stosowania prawa wspólnotowego w roku poprzednim.

W odniesieniu do tego dokumentu Parlament Europejski przyjmuje własne sprawozdanie, prezentując swoje stanowisko odnośnie najważniejszych kwestii.

7. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - 27 października 2013 r. unijny akt prawny gwarantujący prawo do tłumaczenia ustnego i pisemnego stał się rzeczywistością

Dnia 27 października minął termin wprowadzenia przez państwa członkowskie pierwszego aktu prawnego UE, który przyznaje podejrzanyemu prawa w postępowaniu karnym. Unijny akt prawny gwarantuje obywatelom – aresztowanym lub oskarżonym o popełnienie przestępstwa – prawa do korzystania z tłumaczenia ustnego w trakcie całego postępowania karnego, również w trakcie uzyskiwania porady prawnej, w ich języku ojczystym we wszystkich sądach UE. Akt ten został zaproponowany przez Komisję Europejską w 2010 r. i przyjęty przez Parlament Europejski i Radę Ministrów w rekordowym czasie dziewięciu miesięcy.

„To może być historyczny moment dla europejskiego wymiaru sprawiedliwości: pierwszy w historii Unii akt prawny dotyczący prawa obywateli do rzetelnego procesu sądowego stanie się rzeczywistością – jeżeli państwa członkowskie wypełnią swoje prawne zobowiązania,”

stwierdziła wiceprzewodnicząca **Viviane Reding**, komisarz UE ds. sprawiedliwości. „Jest to pierwszy akt, który wejdzie w życie w następstwie trzech wniosków przedstawionych przez Komisję Europejską w celu zagwarantowania obywatelom prawa do rzetelnego procesu sądowego w całej UE, niezależnie od tego, czy przebywają oni w kraju czy zagranicą. Komisja wywiązuje się tym samym ze swoich obietnic dotyczących wzmocnienia praw obywateli w każdym miejscu w Europie. Oczekujemy, że państwa członkowskie również dotrzymają słowa. Komisja Europejska przedstawi wkrótce raport, w którym wskaże, kto odrobił to zadanie domowe. Nie cofniemy się przed publicznym napiętnowaniem tych, którzy zawiedli oczekiwania – ten akt prawny trafia przecież w samo sedno, jeżeli chodzi o prawa obywateli.”

- **Kontekst**

Każdego roku w Unii Europejskiej prowadzonych jest ponad 8 milionów postępowań karnych. W dniu 9 marca 2010 r. Komisja Europejska podjęła pierwszy krok, będący częścią całej serii kroków, zmierzający do ustanowienia wspólnych standardów unijnych we wszystkich postępowaniach karnych. Komisja zaproponowała przepisy, które zobowiązywałyby państwa UE do zapewnienia podejrzanym pełnego zakresu usług związanych z tłumaczeniem ustnym i pisemnym. Wniosek w tej sprawie szybko uzyskał zgodę Parlamentu Europejskiego i państw członkowskich w Radzie. Państwa członkowskie UE **miały trzy lata na przyjęcie tych przepisów**, a nie jak zwykle dwa. Miało to zapewnić władzom czas na wprowadzenie przetłumaczonych informacji.

Dyrektywa w sprawie prawa do tłumaczenia pisemnego i tłumaczenia ustnego w postępowaniu karnym gwarantuje obywatelom prawo do bycia przesłuchiwanym, uczestniczenia w rozprawach oraz uzyskiwania porady prawnej w ich języku ojczystym na każdym etapie postępowania karnego, we wszystkich sędziach UE. Komisja nalegała na wprowadzenie prawa do tłumaczenia ustnego i pisemnego w postępowaniu karnym, aby zapewnić pełną zgodność ze standardami przewidzianymi w Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, a także w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej.

Dyrektywa w sprawie prawa do tłumaczenia pisemnego i tłumaczenia ustnego w postępowaniu karnym:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:280:0001:0007:pl:PDF>

Koszty tłumaczenia ustnego i pisemnego będzie ponosi państwo członkowskie, a nie podejrzany. Bez wspólnych minimalnych standardów gwarantujących rzetelne postępowanie organy sądowe będą niechętnie przekazywały podejrzanych do innego kraju, w którym miałby odbyć się proces. Może to spowodować, że zasady stosowane przez UE w celu zwalczania przestępstwa – takie jak europejski nakaz aresztowania – nie będą w pełni stosowane.

Prawo do tłumaczenia ustnego i pisemnego było pierwszym z szeregu działań zapewniających rzetelny proces sądowy i zmierzających do ustanowienia wspólnych standardów unijnych w postępowaniu karnym. Następnie w 2012 r. przyjęta została druga dyrektywa dotycząca prawa do informacji w trakcie postępowania karnego, a w roku 2013 – dyrektywa gwarantująca obywatelom prawo dostępu do adwokata. Komisja zamierza kontynuować działania w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i do końca 2013 r. przedstawi wnioski dotyczące kolejnego zestawu praw obywateli w rzetelnym procesie sądowym.

- **Szczegółowe informacje**

Komisja Europejska – prawa w rzetelnym procesie sądowym:

http://ec.europa.eu/justice/criminal/criminal-rights/index_en.htm

Strona internetowa wiceprzewodniczącej Viviane Reding, unijnej komisarz ds. sprawiedliwości: <http://ec.europa.eu/reding>

Opracowała:

Dr Magdalena Skulimowska⁵

⁵ Na podstawie informacji Komisji Europejskiej.

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 2.10.2013 r.
COM(2013) 685 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW:**

**Sprawność i wydajność regulacyjna (REFIT):
Wyniki oraz dalsze kroki**

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów:

Sprawność i wydajność regulacyjna (REFIT): Wyniki oraz dalsze kroki

I. Wprowadzenie

Regulacje prawne są nieodłączną częścią współczesnego społeczeństwa i dobrych rządów. Regulacje w takich dziedzinach, jak konkurencja, handel i rynek wewnętrzny przynoszą większe korzyści na szczeblu UE, pozwalając na ukształtowanie równych reguł gry stwarzających możliwości dla przedsiębiorców, pracowników i konsumentów. Chronią ponadto zdrowie i bezpieczeństwo obywateli, konsumentów i pracowników. Prawodawstwo UE ustanawia wspólne ramy prawne poprzez wymianę lub dostosowanie dwudziestu ośmiu różnych krajowych porządków prawnych. Państwa członkowskie UE mogą dzięki temu współpracować na rzecz zapewnienia przestrzegania podstawowych praw i wolności lub tworzenia możliwości o charakterze z natury rzeczy transgranicznym – takich jak te, które niesie ze sobą internet lub mobilność siły roboczej — i w celu rozwiązywania problemów, których nie zatrzymują granice państwowe – takich jak zmiana klimatu, zanieczyszczenie środowiska czy zagrożenia dla zdrowia zwierząt i roślin. Ramy prawne i instytucjonalne, w których Komisja i Europejski Trybunał Sprawiedliwości monitorują stosowania prawa, dają państwom członkowskim pewność, że unijne prawodawstwo jest właściwie stosowane w całej UE. Jednocześnie często zarzuca się unijnym regulacjom, że nakładają zbyt wiele wymogów hamujących przedsiębiorstwa, zwłaszcza te najmniejsze¹.

W odpowiedzi na te uwagi Komisja podjęła w ciągu ostatnich kilku lat skoordynowane działania w celu uproszczenia przepisów i zmniejszenia obciążeń regulacyjnych. Od 2005 r. Komisja zatwierdziła 660 inicjatyw mających na celu uproszczenie, ujednoczenie lub przekształcenie aktów prawnych². Uchylono ponad 5 590 aktów prawnych. Nowe ramy prawne dla produktów wiążą się ze znacznym uproszczeniem uregulowań prawnych i zmniejszeniem obciążeń dla przedsiębiorstw w wielu dziedzinach, takich jak rolnictwo,

¹ Zob. też wyniki ostatniego badania standardowego Eurobarometru: 74 % Europejczyków uważa, że Unia stwarza zbyt dużo utrudnień biurokratycznych.

(Pytanie QA16.4 na stronie 59: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb79/eb79_anx_en.pdf)

² *Ujednoczenie* to proces łączenia aktu prawnego oraz wszelkich zmian do niego w jeden nowy akt prawny. *Przekształcenie* jest podobne ujednoczenia, gdyż polega na połączeniu w jednym, nowym akcie wcześniejszego aktu ustawodawczego i wszystkich wprowadzonych do niego zmian, jednak w przeciwieństwie do ujednoczenia przekształcenie wiąże się z wprowadzeniem nowych, istotnych zmian, ponieważ podczas przygotowania przekształconego tekstu do aktu pierwotnego wprowadza się zmiany. W obu przypadkach nowy akt przechodzi przez pełen proces legislacyjny i zastępuje ujednoczane akty.

statystyka, zdrowie zwierząt i roślin, VAT, transport, zamówienia publiczne czy sprawozdania roczne. W polityce ochrony środowiska wprowadzono dyrektywy ramowe w odniesieniu do kwestii wód, powietrza, emisji przemysłowych i odpadów, co uprościło ramy prawne, zmniejszając liczbę dyrektyw w każdym obszarze i zapewniając elastyczność we wdrażaniu. Dyrektywy dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy umożliwiają państwom członkowskim wprowadzenie elastyczności w odniesieniu do małych przedsiębiorstw.

Sposób, w jaki Komisja przygotowuje obecnie regulacje, znacznie się zmienił. Systematycznie w całej Komisji stosuje się oceny wpływu i konsultacje z zainteresowanymi stronami. Biurokrację zmniejszono w stopniu znacznie większym niż o 25%, co stanowiło poziom docelowy określony w Programie działań na rzecz zmniejszenia obciążeń administracyjnych. Od początku do końca działania podejmowane przez Komisję umotywowane są zasadami i praktyką inteligentnych regulacji. Proces ten trzeba jednak stale pobudzać, aby nie stracił swej sprawczej mocy. Inteligentne regulacje jest ciągłym procesem, a nie jednorazową operacją. Zapewnienie, aby unijne prawodawstwo odpowiadało zamierzonym celom, ma zasadnicze znaczenie dla przywrócenia w Europie wzrostu gospodarczego i warunków do zwiększania zatrudnienia. Dlatego też w grudniu 2012 r. Komisja rozpoczęła program sprawności i wydajności regulacyjnej (REFIT)³. REFIT jest wyrazem zaangażowania Komisji na rzecz uproszczenia ram regulacyjnych oraz uczynienia ich zrozumiałymi, stabilnymi i przewidywalnymi dla przedsiębiorstw, pracowników i obywateli. REFIT jest programem służącym do przeglądu ogółu aktów prawnych UE — określenia obciążeń, niekonsekwencji, luk lub środków nieskutecznych oraz przedstawienia następnie koniecznych wniosków legislacyjnych, aby zaradzić stwierdzonym niedociągnięciom.

W niniejszym komunikacie przedstawiono wyniki przeglądu opublikowanego przez Komisję w sierpniu 2013 r.⁴. Określono w nim obszary, w których Komisja podejmie działania, oraz te, w których stwierdzono, że – w interesie sprawności regulacyjnej – nie jest to aktualnie potrzebne. Określono też wyzwania stwierdzone w pierwszej fazie wdrażania programu REFIT oraz prognozy co do kierunku dalszych działań. W załączniku określono działania podejmowane w zakresie sprawności regulacyjnej oraz te, które zaproponowano współustawodawcom.

II. REFIT – wyniki przeglądu

Przegląd wykazał, że Komisja zrobiła w ostatnich latach wiele, aby jej prawodawstwo odpowiadało zamierzonym celom, upraszczając je i obniżając koszty. Kilka inicjatyw już weszło w życie, a inne są w procesie współustawodawczym w oczekiwaniu na przyjęcie. W

³ COM(2012)746 final

⁴ SWD(2013)401 final

przeanalizowano także obszary, które wymagają dalszych zmian legislacyjnych (konsolidacji, uproszczenia) oraz obszary, które należy poddać dalszej analizie (ocenie i kontrolom sprawności) w celu przygotowania ich do zmian regulacyjnych.

1. Dotychczasowe postępy i osiągnięcia

Wyniki jasno pokazują, że zasady inteligentnych regulacji włączono w główny nurt tworzenia polityki we wszystkich jej obszarach, a narzędzia z zakresu inteligentnych regulacji (ocena skutków, konsultacji z zainteresowanymi stronami i ocena) są konsekwentnie stosowane we wszystkich obszarach polityki.

Instrumenty inteligentnych regulacji są integralną częścią cyklu tworzenia polityki. Obecnie prawie wszystkim wnioskom Komisji, których skutki mogą być znaczące, towarzyszy ocena skutków; coraz większą uwagę przywiązuje się też do oceny *ex-post* polityki.⁵ W latach 2010-2012 Komisja przeprowadziła 340 konsultacji publicznych oraz szereg konsultacji z partnerami społecznymi w celu zebrania opinii obywateli, partnerów społecznych i innych zainteresowanych stron wśród przedsiębiorców i społeczeństwa obywatelskiego oraz uwzględnienia ich uwag w procesie opracowywania i przeglądu polityki.⁶

Na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat Komisja rozpoczęła zakrojone na szeroką skalę reformy polityczne mające na celu m.in. znaczne uproszczenie i zmniejszenie obciążeń regulacyjnych. Oto przykłady.

Dyrektywa o usługach pociągnęła za sobą zmiany w ustawodawstwie krajowym powodujące wyeliminowanie setek dyskryminacyjnych, nieuzasadnionych lub nieproporcjonalnych wymogów krajowych. W kluczowych sektorach usług, takich jak handel, zawody regulowane, budownictwo, turystyka itp. uproszczono systemy zezwoleń. Komisja współpracuje z państwami członkowskimi w celu wyeliminowania przeszkód w transgranicznym świadczeniu usług w celu zapewnienia ambitnego wdrażania zgodnie z komunikatem z 2012 r.⁷ Komisja

⁵ 29 % poddanych przeglądowi rozporządzeń już oceniono, 13 % z nich jest w trakcie oceny, a 19 % ma zostać poddane ocenie.

⁶ Wysoka jakość komisyjnego systemu oceny skutków jest powszechnie uznawana. [zob. m.in.: OECD 2011 *Sustainability in Impact Assessments — A review of Impact Assessment Systems in selected OECD Countries and the European Commission* („Zrównoważoność w ocenach skutków – Przegląd systemu ocen skutków w wybranych państwach OECD i Komisji Europejskiej”), Parlament Europejski 2011 *Comparative study on the purpose, scope and procedures of impact assessments carried out in the Member States of the EU* („Badanie porównawcze na temat celu, zakresu i procedur ocen skutków przeprowadzanych w państwach członkowskich UE”), CEPS/Uniwersytet Exeter 2012 *Regulatory Quality in the European Commission and the UK: Old questions and new findings* („Jakość regulacji w Komisji Europejskiej i Zjednoczonym Królestwie: stare pytania i nowe wnioski”). Sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 3/2010 pt. „Oceny oddziaływania w instytucjach Unii Europejskiej: czy wspierają one procesy decyzyjne?”]

⁷ Dyrektywa 2006/123/WE

proceeds also work in connection with professions regulated in order to increase freedom of entrepreneurship in this sector.⁸

The package of patent reforms, within which a uniform patent system is being created, will bring significant benefits and savings. Administrative costs associated with granting patent protection, which are currently high in all Member States, will be reduced by up to 80%. The creation of a uniform patent court indicates that businesses can avoid the current situation, in which disputes are resolved in many different ways in several Member States.

The Schengen Border Code and the Visa Code have significantly facilitated the interests and travel by creating a border-free internal area, in which citizens, entrepreneurs and tourists can move freely without being subjected to border controls. Since 1985, this area has gradually expanded and now covers all Member States of the EU and several neighbouring countries.

For example, in the area of business and industry, new regulations concerning agricultural and forestry vehicles, light motor vehicles and metrology have replaced 24, 15 and 8 directives.

In the area of the environment, the Water Framework Directive has reduced the number of water directives from 18 to 9. It has also simplified and limited requirements for reporting, together with the Water Information System for Europe (WISE). The Directive on industrial emissions of 2010 represents a major step towards consolidation: it has replaced seven sectoral directives. The new Directive reduces administrative burdens by approximately 30 million EUR per year through the introduction of combined permits and by 2 million EUR per year through the simplification of reporting and monitoring.

Komisja prowadzi ambitny program działań mający na celu zmniejszenie biurokracji. W latach 2007–2012 dzięki Programowi działań na rzecz zmniejszenia obciążeń administracyjnych osiągnięto zmniejszenie obciążeń o 25 % w 13 obszarach priorytetowych, co stanowi oszczędności w wysokości 30,8 mld EUR, natomiast dalsze środki służące zmniejszeniu obciążeń o kolejne 5 mld EUR oczekują na przyjęcie przez współustawodawcę⁹.

⁸ Komunikat Komisji w sprawie oceny dostępu do zawodów regulowanych oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji na temat wpływu wzajemnego przeglądu na formę prawną, udziały i wymogi taryfowe, 2 października 2013 r.

⁹ Obejmowały one m.in. obniżenie kosztów inspekcji w odniesieniu do obrotu owocami i warzywami (970 mln EUR), wyłączenie mikroprzedsiębiorstw z zakresu dyrektyw dotyczących rachunkowości i dalsza modernizacja ogólnego systemu (6 471 mln EUR), uproszczenie zmian sprawozdawczości dotyczącej leków, nadzoru farmaceutycznego i wniosków o pozwolenie na badania kliniczne (368 mln EUR), zmniejszenie wymogów statystycznych w handlu wewnętrznym, rolnictwie, produkcji przemysłowej itd. (330 mln EUR),

Sama Komisja przekroczyła podjęte zobowiązania, przedkładając wnioski o potencjale zmniejszenia obciążeń wynoszącym blisko 41 mld EUR (33 %). Część tego potencjału, szacowaną na ponad 3 miliardy EUR, utracono w trakcie procesu legislacyjnego z powodu zmian wprowadzonych do wniosków Komisji. Do głównych osiągnięć programu należy promowanie e-fakturowania w zakresie podatku VAT, jak również zwolnienia czy specjalne udogodnienia dla MŚP w dziedzinie rachunkowości, zużytego sprzętu elektronicznego i statystyk dotyczących handlu wewnątrzunijnego. W ramach REFIT, Komisja bada wspólnie z państwami członkowskimi, czy przedsiębiorstwa rzeczywiście w pełni zrealizowały te oszczędności. W ten sposób Komisja może dowiedzieć się, jakie powinny być kolejne działania na drodze redukcji biurokracji.

Dyrektywa w sprawie VAT dotycząca fakturowania znacznie ogranicza biurokrację, umożliwiając, aby e-faktury były traktowane na równi z fakturami papierowymi. Unijny kodeks celny przewiduje również wdrożenie nowych procedur elektronicznych.

Konsultacje z MŚP dotyczące dziesięciu najbardziej obciążających dla nich regulacji prawnych UE uwzględniono jako priorytety programu zdolności regulacyjnej Komisji. Określono działania następcze odpowiadające bezpośrednio potrzebom MŚP.¹⁰

Głównym zadaniem REFIT jest działanie na rzecz ograniczenia obciążeń regulacyjnych dla MŚP.¹¹ Dnia 18 czerwca br. Komisja przyjęła komunikat w sprawie działań Komisji w następstwie konsultacji z MŚP na temat dziesięciu najbardziej obciążających regulacji UE. Najbardziej obciążające regulacje UE określone w wyniku tych konsultacji dotyczą następujących obszarów: chemikalia (REACH); zarządzanie VAT; bezpieczeństwo produktów konsumenckich; zdrowie i bezpieczeństwo w miejscu pracy; możliwość pracy w całej UE dla wykwalifikowanych specjalistów; przemieszczanie i obróbka odpadów bez szkodliwego wpływu na środowisko; dostęp do głównych rynków zamówień publicznych; transport drogowy towarów i dyrektywa o ochronie danych.

W przypadku sześciu spośród dziesięciu najbardziej obciążających środków legislacyjnych Komisja już przekazała do Parlamentu i Rady wnioski legislacyjne zmierzające do uproszczenia. Obejmują one uproszczenie procedur dla MŚP w zakresie ochrony danych, delegowania pracowników, bezpieczeństwa produktów konsumenckich, zamówień publicznych, kwalifikacji zawodowych i urzędzeń rejestrujących stosowanych w transporcie drogowym (tachografów). W tym roku mają zostać przedstawione dwa nowe wnioski

elektroniczne fakturowanie VAT, uproszczone refundacje, punkt kompleksowej obsługi, specjalne ustalenia dla MŚP oraz sprzedaż na odległość (26 000 mln EUR). Przykłady te odnoszą się do szacowanych obciążeń w oparciu o wniosek Komisji.

¹⁰ Zob. Działania Komisji w następstwie konsultacji z MŚP na temat dziesięciu najbardziej obciążających regulacji UE w COM(2013) 446 final i SWD(2013) 401 final.

¹¹ Zob. także COM(2011) 803 oraz COM(2013) 122.

(dotyczące standardowej deklaracji VAT ułatwiającej przestrzeganie procedur przez przedsiębiorców prowadzących działalność w kilku państwach członkowskich oraz inspekcji i kontroli w zakresie przemieszczania odpadów). Komisja liczy na ich szybkie przyjęcie.

Inne zmiany wprowadza się w obecnych ramach prawnych. Na przykład opłaty dla MŚP w ramach REACH zmniejszono o 35-95 % dla średnich, małych i mikroprzedsiębiorstw, a dyrektor Europejskiej Agencji Chemikaliów powołał specjalnego przedstawiciela ds. MŚP.

2. Wnioski oczekujące na przyjęcie przez współustawodawcę

Istnieją też ważne inicjatywy legislacyjne w zakresie uproszczenia i ograniczania obciążeń dla przedsiębiorstw oczekujące na przyjęcie przez współustawodawcę. Aktualnie w procesie legislacyjnym oczekuje łącznie 21 wniosków dotyczących uproszczenia i ograniczania obciążeń. Do grupy tej należą wnioski w dziedzinie zdrowia roślin i zwierząt, dotacji do rolnictwa dla drobnych producentów rolnych, bezpieczeństwa produktów konsumenckich i nadzoru rynku, zamówień publicznych, wspólnej jednolitej podstawy opodatkowania osób prawnych (CCCTB), badań klinicznych z użyciem produktów farmaceutycznych, zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek oraz transportu drogowego (tachografy).

Proponowana zmiana dyrektywy w sprawie badań klinicznych przyczyni się do stworzenia jednolitego zbioru przepisów — sponsorzy będą składać wnioski za pośrednictwem jednego portalu i przedstawić jeden zestaw dokumentów („punkt kompleksowej obsługi”).

W wyniku wniosków Komisji dotyczących zdrowia zwierząt, zdrowia roślin, roślinnego materiału rozmnożeniowego oraz kontroli urzędowych uchylonych zostanie odpowiednio 37, 7, 12 i 10 aktów prawnych. Przyczyni się to do powstania bardziej elastycznych ram i stworzy nowe możliwości ograniczenia biurokracji poprzez np. unikanie podwójnego zgłaszania chorób zwierząt do UE i organizacji międzynarodowych, wewnątrzwspólnotowy handel niektórymi zwierzętami i produktami nieposiadającymi świadectw, dobrowolne mechanizmy zwiększonego bezpieczeństwa biologicznego w gospodarstwach celem zapobiegania rozprzestrzenianiu się chorób, przekazanie do sektora prywatnego odpowiedzialności za rejestrację odmian i paszporty roślin oraz lepsze ustalanie priorytetów na podstawie analizy ryzyka w zakresie kontroli urzędowych

Wniosek Komisji w sprawie wspólnej skonsolidowanej podstawy opodatkowania osób prawnych ma na celu wprowadzenie opcjonalnego systemu w ramach wspólnego zbioru przepisów w UE do celu obliczania podstawy opodatkowania przedsiębiorstw działających na rynku wewnętrznym. W przypadku firm transgranicznych system ten dawałby również możliwość składania jednej skonsolidowanej deklaracji podatkowej w jednym organie administracyjnym w odniesieniu do całej działalności prowadzonej w UE. Szacuje się, że obecne koszty przestrzegania przepisów można by zmniejszyć o 7 %, a kwoty zaoszczędzone dzięki wspólnej skonsolidowanej podstawie opodatkowania osób prawnych w wysokości 750

mln EUR w postaci mniejszych kosztów przestrzegania przepisów oraz 1 mld EUR z tytułu niższych kosztów przedsiębiorstwa mogłyby zainwestować w ekspansję transgraniczną.

W grudniu 2011 r. Komisja przedstawiła wniosek w sprawie rewizji systemu zamówień publicznych. Niektóre z zaproponowanych zmian będą miały bezpośredni wpływ na dostępność zamówień publicznych, w tym koncesji, dla MŚP. Rewizja obejmuje wprowadzenie przepisów zobowiązujących odpowiednie podmioty do przyjmowania oświadczeń w celach związanych z przeprowadzeniem procedury wyboru (wyłącznie zwycięski oferent będzie zobowiązany do przedstawienia pełnej dokumentacji potwierdzającej) oraz przepis zobowiązujący instytucje zamawiające do stosowania proporcjonalnych kryteriów kwalifikacji do weryfikacji zdolności finansowej oferentów. We wniosku Komisji przewiduje się stopniowe przechodzenie na korzystanie z e-zamówień. Dzięki temu przedsiębiorstwa będą mogły przeglądać zaproszenia do składania ofert w internecie i przedkładać swoje oferty drogą elektroniczną, co uprości procedurę i zwiększy jej przejrzystość. Jeśli chodzi o wniosek w sprawie tachografów w transporcie drogowym, Parlament i Rada osiągnęły porozumienie i wniosek w sprawie zamówień publicznych ma zostać wkrótce przyjęty.

3. Nowe inicjatywy i przygotowania do następnej rundy reformy regulacyjnej

Jednocześnie badania wykazały, że nie wyczerpano jeszcze możliwości uproszczenia i ograniczania obciążeń. Dalsze działania mające na celu zagwarantowanie, że unijne regulacje są dostosowane do celów będą polegały na uproszczeniu lub konsolidacji istniejących przepisów; a w następstwie zaleceń wynikających z oceny dotyczących dalszego zmniejszenia w miarę możliwości obciążeń regulacyjnych przedstawione zostaną 23 nowe inicjatywy ustawodawcze na rzecz uproszczenia i zmniejszenia obciążeń regulacyjnych, które wymieniono w załączniku. Obejmują one m.in. następujące środki:

- Zmiany i konsolidacja: W wyniku sprawności nowej regulacji i w zależności od wyników konsultacji z partnerami społecznymi rozważona zostanie konsolidacja trzech dyrektyw w sprawie informowania pracowników i przeprowadzania z nimi konsultacji. Szereg istniejących regulacji w zakresie statystyki zostanie włączonych do jednego ramowego rozporządzenia w sprawie statystyki przedsiębiorstw. W obszarze prawa spółek osiem dyrektyw zostanie ujednoczonych w jedną. Przedstawiony zostanie wniosek dotyczący standardowej deklaracji VAT we wszystkich państwach członkowskich. W dziedzinie zootechniki przekształconych zostanie 11 środków ustawodawczych, a 26 regulacji dotyczących handlu zostanie ujednoczonych.
- Oceny i kontrole sprawności: Jednym z najważniejszych wyników przeglądu było określenie dziedzin, które wymagają oceny w celu lepszego określania obciążeń regulacyjnych, tak aby jak najmniejszym kosztem spełniały cele polityki UE i umożliwiały jak najlepsze osiągnięcie korzyści wynikających z unijnego rozporządzenia. Szesnaście tego rodzaju ocen i kontroli sprawności będących w toku wymieniono w załączniku. W celu przygotowania przyszłych inicjatyw ustawodawczych mających na celu ograniczenie obciążeń regulacyjnych, w 2013 r. i

2014 r. rozpocznie się 31 ocen, kontroli sprawności i innych badań. Obejmuje to siedem nowych kontroli sprawności w zakresie przepisów dotyczących najważniejszych substancji chemicznych, których nie obejmują przepisy REACH, sieci Natura 2000¹², oznakowania ekologicznego UE, systemu ek zarządzenia i audytu, legalnej migracji, praw konsumentów i reklamy oraz ogólnego prawa żywnościowego. Oceny ze szczególnym uwzględnieniem sprawności regulacji zaplanowano w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, dyrektywy o ochronie danych i komunikacji elektronicznej, rozporządzenia w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw, dyrektywy w sprawie pracy tymczasowej, dyrektywy w sprawie maszyn, oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku, procedur odwoławczych w dziedzinie zamówień publicznych i ustaleń dotyczących podatku akcyzowego. Komisja rozpoczyna również planowanie oceny spójności zestawu nowych regulacji UE w sektorze usług finansowych. Trwają prace nad określeniem i realizacją wymogów w zakresie bezpieczeństwa lotniczego w odniesieniu do sektora niekomercyjnego. Do końca 2014 r. Komisja przeprowadzi lub rozpocznie 47 ocen, kontroli sprawności lub innych sprawozdań mających na celu zmniejszenie obciążeń administracyjnych. Szczególne starania czynione są w dziedzinie środowiska (12 inicjatyw), przedsiębiorstw i przemysłu (8 inicjatyw) i zatrudnienia (5 inicjatyw).

Całość dorobku prawnego w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (dyrektywa 89/391/EWG i 23 powiązane z nią dyrektywy) poddana jest obecnie pełnej ocenie, która będzie obejmować szczegółowe konsultacje z partnerami społecznymi (związkami zawodowymi i organizacjami pracodawców), do których należą organizacje reprezentujące MŚP. Wnioski z tej oceny ex post zostaną udostępnione przed końcem 2015 r. Państwa członkowskie uzupełnią wyniki tej oceny sprawozdaniami z realizacji, które zostaną opracowane do grudnia 2013 r.

W ramach REFIT Komisja przeprowadza przegląd polityki i przepisów UE dotyczących odpadów, który ma się zakończyć w 2014 r. Na początku 2014 r. Komisja zorganizuje warsztaty w celu omówienia uwag zgłoszonych przez MŚP w odniesieniu do unijnego prawodawstwa w zakresie odpadów. Komisja będzie także współpracować z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami na temat praktycznych wskazówek oraz działań doradczych. Komisja podejmie działania służące zwiększeniu reprezentacji MŚP w ramach europejskiej platformy ds. oszczędnego gospodarowania zasobami.¹³

¹² Dyrektywy 92/43/WE i 2009/147/WE. Kontrola sprawności będzie towarzyszyć ocenie wymaganej na mocy prawodawstwa, z dotrzymaniem terminów ustalonych w dyrektywach.

¹³ http://ec.europa.eu/environment/resource_efficiency/re_platform/

4. Wycofanie i uchylene

Przegląd pozwolił również wyłonić sześć dziedzin, w których prace przygotowawcze są w toku, lecz Komisja zdecydowała nie przedstawiać wniosków legislacyjnych. Należą do nich inicjatywy w zakresie bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia w zakładach fryzjerskich; zaburzenia układu mięśniowo-szkieletowego i ekrany wyświetlające, środowiskowy dym tytoniowy oraz czynniki rakotwórcze i mutageny (w przypadku niektórych dziedzin oceny są w toku)¹⁴.

Istnieją również przepisy, które w wyniku zmian nie są już potrzebne i w przypadku których Komisja zamierza zaproponować ich uchylene. Planowane jest dziewięć takich wniosków o uchylene. Należą do nich przepisy w sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów transportu drogowego, dostaw ropy naftowej i produktów ropopochodnych, klasyfikacji, pakowania i etykietowania preparatów niebezpiecznych i systemu statystycznego hutnictwa. Komisja zamierza ponadto zaproponować wycofanie szeregu wniosków. Siedem wniosków określonych w tej kategorii obejmuje: wniosek dotyczący dostępu do wymiaru sprawiedliwości w dziedzinie ochrony środowiska¹⁵; wniosek w sprawie dyrektywy upraszczającej zobowiązania związane z podatkiem od wartości dodanej, wniosek w sprawie statutu europejskiej spółki prywatnej¹⁶, rozporządzenie w sprawie systemu statystycznego hutnictwa oraz przepisy dotyczące doposażania samochodów ciężarowych w lusterka samochodowe.

III. Podjęcie działań w związku z wyzwaniem, jakim jest sprawność regulacyjna: nowe działania horyzontalne

Przegląd miał istotny wpływ na określenie konkretnych działań legislacyjnych i przygotowawczych. Ukazał on także liczne wyzwania na drodze do sprawności regulacyjnej, które wymagają ponownego przemyślenia podejścia horyzontalnego w tym zakresie. Dotyczy to wszystkich instytucji UE i państw członkowskich, a znalezienie rozwiązań będzie wymagało wspólnych wysiłków. Wyzwania te obejmują następujące aspekty:

¹⁴ W przypadkach, kiedy partnerzy społeczni są zgodni co do konieczności wprowadzenia ustawodawstwa, Komisja jest zobowiązana do oceny porozumień oraz informowania partnerów społecznych o swojej decyzji. Komisja będzie kontynuować ocenę porozumienia partnerów społecznych w sprawie ochrony bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach fryzjerskich. W czasie obecnego mandatu Komisja nie wysunie wniosku legislacyjnego dotyczącego realizacji tego porozumienia.

¹⁵ Komisja rozważy alternatywne sposoby dopełnienia obowiązków wynikających z konwencji z Aarhus i – w oczekiwaniu na wyrok ETS – prowadzi się ocenę skutków.

¹⁶ Komisja rozważy przedstawienie nowego wniosku legislacyjnego.

1. Praca w zakresie ram prawnych

Biorąc pod uwagę, że unijny proces legislacyjny jest długi oraz że zainteresowane strony wolą stabilność regulacyjną niż częste zmiany legislacyjne, konieczne jest pełne wykorzystanie potencjału zmniejszenia obciążenia administracyjnego bez zmiany przepisów. Kwestię obciążeń administracyjnych bada się obecnie wprawdzie systematycznie w ocenach skutków, ważne jest jednak, aby na etapie wdrażania przez państwa członkowskie zwrócić uwagę na wymogi administracyjne (np. sprawozdania; zezwolenia, inspekcje i opłaty) i tam gdzie jest to możliwe zmniejszyć obciążenia. Przydatne informacje wynikające z regulacji (zarówno unijnych jak i krajowych) powinny być łatwiej dostępne.

Na przykład w zakresie sprawozdawczości Komisja będzie systematycznie określać charakter, zakres i częstotliwość obowiązków w przepisach, w tym w aktach wykonawczych, i poddawać je regularnemu przeglądowi w celu określenia możliwości zmniejszenia obciążenia. Państwa członkowskie będą się wzywać do wnoszenia swojego wkładu w tę inicjatywę poprzez udzielanie informacji na temat sposobu transpozycji zestawu wymogów dotyczących sprawozdawczości na szczeblu krajowym. Projekt pilotażowy w dziedzinie oczyszczania ścieków komunalnych¹⁷ jest na etapie zaawansowanym zarówno na szczeblu unijnym, jak i krajowym. Praca w tym zakresie będzie kontynuowana w 2014 r., a jej przykład przeniesiony w stosownych przypadkach na inne sektory. Projekt ten opiera się na podobnej zmianie sprawozdawczości w zakresie przepisów dotyczących wody, jakości powietrza oraz środowiska.

Zgodnie z ostatnio przyjętym Planem działania na rzecz portalu Twoja Europa¹⁸ Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, rozwija portal internetowy „Twoja Europa”, aby stał się on dla MŚP i obywateli miejscem dostępu do wszystkich informacji na temat ich praw i możliwości na jednolitym rynku. Celem tego działania jest poprawa jakości informacji, a w szczególności polepszenie powiązań z treściami dostępnymi na portalach krajowych. Komisja będzie ponadto zachęcać do korzystania z informacji on-line w innych dziedzinach, takich jak VAT.

Intensywniejsze działania należy podjąć także we współpracy z państwami członkowskimi w ramach przygotowań do wdrożenia przepisów. W przyszłości wnioskowi Komisji, obok planu realizacji, powinny towarzyszyć ramy oceny zawierające cele i wskaźniki dla środka i proponowane plan monitorowania i oceny funkcjonowania tego środka. Komisja już

¹⁷ Celem projektu pilotażowego tworzącego uporządkowane ramy wdrażania i informacji w odniesieniu do dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych jest zmniejszenie obowiązków sprawozdawczych przy jednoczesnym zwiększeniu przejrzystości na temat stanu realizacji i ułatwieniu obywatelom dostępu w czasie rzeczywistym do informacji dotyczących środowiska.

¹⁸ Komunikat Komisji „Wspieranie obywateli i przedsiębiorstw na europejskim jednolitym rynku: plan działania na rzecz rozwijania portalu Twoja Europa we współpracy z państwami członkowskimi”, COM(2013) 636 final z 17.9.2013.

współpracuje z państwami członkowskimi na etapie transpozycji, aby ułatwić wymianę dobrych praktyk i inne środki określone w planach wdrażania. Ważne jest, aby państwa członkowskie rozwijały niezbędne zdolności w zakresie monitorowania wdrażania. Komisja jest gotowa wspierać ten proces.

Komisja podejmie stosowne działania, aby ułatwić wdrażanie nowych obowiązków, w szczególności w kwestiach będących przedmiotem szczególnego zainteresowania MŚP. Na przykład w ramach przeprowadzonej z powodzeniem inicjatywy w dziedzinie bezpieczeństwa żywności i pasz oraz zdrowia i dobrostanu zwierząt o nazwie „Lepsze szkolenia na rzecz bezpieczniejszej żywności” systematycznie organizuje się szkolenia dla urzędników państw członkowskich na temat głównych elementów nowych przepisów i praktycznych sposobów lepszego i łatwiejszego ich wdrażania. Ponieważ inicjatywa opiera się na zasadzie „szkolenia szkoleniowców”, przeszkoleni urzędnicy będą z kolei szkolić zainteresowane strony, pomnażając w ten sposób korzyści. Innym przykładem jest proces rozpoczynający się w 2015 r., którego celem będzie wspieranie MŚP i znajdowanie rozwiązań ich problemów przy stosowaniu wymogów unijnego rozporządzenia w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, poprzez udostępnianie im wszelkich istotnych informacji. Podobne podejście można zastosować do obrotu produktami homeopatycznymi i tradycyjnymi ziołowymi produktami leczniczymi.

Komisja podejmuje również działania w zakresie innych sugestii przekazanych przez MŚP w kontekście dziesięciu najbardziej obciążających regulacji¹⁹. Należy do nich m.in. udzielanie wskazówek co do materiałów przeznaczony do kontaktu z żywnością²⁰ oraz testy MŚP w ramach oceny skutków zasad wykonawczych dotyczących przekazywania konsumentom informacji na temat żywności²¹.

W przypadku zaistnienia konieczności zmian legislacyjnych, wspólnie z Parlamentem i Radą można rozpatrzyć możliwość wprowadzenia przyspieszonych procedur umożliwiających szybką reakcję. Konieczna jest również współpraca z współustawodawcą na rzecz rozpatrzenia sposobów modernizacji procesu legislacyjnego i szerszego wykorzystania tekstów skonsolidowanych w trakcie przyjmowania aktów ustawodawczych.²² Spowodowałoby to zmniejszenie liczby aktów prawnych i ich wielkości oraz uprościło unijny dorobek prawny i ułatwiło dostęp do prawa.

¹⁹ Działania te w podziale na obszary polityki omówiono szczegółowo w SWD(2013) 401 final.

²⁰ Rozporządzenie (WE) nr 1935/2004

²¹ Rozporządzenie (UE) nr 1169/2011

²² Obecnie propozycje poprawek przyjmowane są jako zmiany do istniejących aktów prawnych, a wersje skonsolidowane przygotowywane są we wszystkich językach po przyjęciu aktu. Dyskutuje się nad uproszczeniem tego procesu poprzez wykorzystanie już skonsolidowanych tekstów w procesie przyjmowania.

Komisja będzie kontynuować rozmowy z Parlamentem Europejskim i Radą na temat wykorzystania tekstów w wersji skonsolidowanej, jako skutecznego sposobu ograniczenia objętości dorobku prawnego.

2. Dyscyplina w ocenie regulacyjnej

Kontrola wykazała, że oceny nie zawsze koncentrują się dostatecznie skrupulatnie na aspektach sprawności regulacji. W toku takiej oceny istnieje tendencja do zachowania istniejącego stanu rzeczy. Należy zwracać większą uwagę na to, czy cele zrealizowano w sposób możliwie najbardziej efektywny i skuteczny. Wymaga to bardziej rygorystycznego podejścia do oceny korzyści, kosztów i obciążeń oraz zasięgnięcia opinii zainteresowanych stron.

Stanowi to niewątpliwie wyzwanie. Istnieją trudności metodologiczne w odniesieniu do oceny kosztów i korzyści oraz skumulowanego wpływu regulacji. Trudno jest w pełni oszacować koszty i korzyści regulacji, a także różne skutki regulacyjne, które mogą się wzajemnie wzmacniać, być przeciwstawne lub pozostawać ze sobą w sprzeczności. Konieczne są dalsze działania w tej dziedzinie, w tym ściślejsza współpraca między Komisją a państwami członkowskimi, które w trakcie swojego oceniania napotykały podobne problemy.

W celu zidentyfikowania, oceny i – w miarę możliwości – oszacowania łącznych kosztów związanych ze zgodnością z przepisami UE, Komisja przeprowadziła w 2012 r. ocenę łącznego kosztu obciążenia wynikającego z wdrażania przepisów w sektorach hutnictwa stali i aluminium. Przy przeprowadzaniu takiej oceny bierze się pod uwagę wszystkie koszty ponoszone przez dany sektor przy ocenie rzeczywistych kosztów prawodawstwa UE.

Dostęp do danych na temat kosztów i korzyści stanowi problem: rzeczywiste koszty i korzyści wynikające z realizacji zależą od konkretnych wyborów, jakich dokonują państwa członkowskie w procesie transpozycji ustawodawstwa UE. Konieczne jest wspólne określenie priorytetowych obszarów, w których uzasadnione byłoby podjęcie znacznych wysiłków w celu zgromadzenia takich danych.

Należy wreszcie także zwrócić większą uwagę na ocenę zgodności transpozycji ustawodawstwa krajowego z prawem UE. Powinno to stanowić punkt wyjścia dla oceny. Ponadto w procesie oceny należy uwzględnić sygnały dotyczące stosowania prawa²³.

Komisja zamierza modyfikować i wzmacniać ramy oceny, ustalając m.in. minimalne wymogi co do częstotliwości i zakresu ocen²⁴; zwiększać udział zainteresowanych stron w zakresie oceny i oceny skutków oraz konsultować się bezpośrednio z zainteresowanymi stronami w

²³ Narzędzia Komisji takie jak sieć SOLVIT i Twoja Europa – Porady zawierają bazy spraw, które mogą stać się użytecznym źródłem dowodów.

²⁴ Działania zostaną podjęte w kontekście zmiany wytycznych w sprawie ocen oraz ocen skutków na początku 2014 r.

celu identyfikacji obszarów, które należy poddać ocenie, opierając się przy tym na doświadczeniach dotyczących dziesięciu najbardziej obciążających regulacji; zapewniać wymianę doświadczeń między obszarami polityki dzięki wkładowi poszczególnych zainteresowanych stron; zapewniać, aby w ocenie uwzględniano sposób i stopień realizacji celów interwencji z zastosowaniem jakiegokolwiek formalnego celu oraz oczekiwań i prognoz określonych w załączonej ocenie skutków (jeśli są dostępne i nadal adekwatne po wprowadzeniu znacznych poprawek przez ustawodawcę). W procesie oceny należy uwzględniać powracające problemy w zakresie stosowania prawa (których odzwierciedleniem są, przykładowo, skargi lub orzecznictwo). W swoich opiniach o jakości Rada ds. Oceny Skutków będzie systematycznie uwzględniać wykorzystanie wyników oceny. Sprawozdanie z oceny skutków obejmuje dwustronicowe znormalizowane streszczenie, który ma pozwolić na szybką identyfikację głównych wyników oceny skutków, w tym szacunkowych korzyści i kosztów.

W kontekście Programu działań na rzecz zmniejszenia obciążeń administracyjnych zostanie określone, na ile planowane zmniejszenie ma konsekwencje w praktyce. Państwa członkowskie i zainteresowane strony będą zbierać dane ilościowe i wymieniać najlepsze praktyki w zakresie skutecznego zmniejszenia obciążenia regulacyjnego na poziomie wdrażania w dwunastu działaniach priorytetowych. Powinno to pomóc w dalszym opracowaniu metod i praktyki w zakresie oceny kosztów i korzyści wynikających z regulacji.

3. Włączenie sprawdzania sprawności regulacyjnej w cykl podejmowania decyzji.

Inteligentne regulacje to sposób działania, a nie jednorazowa inicjatywa. Ten sposób działania musi być ściśle włączony w program pracy Komisji oraz cykl planowania strategicznego (plany zarządzania, roczne sprawozdania z działalności). 42 % dorobku regulacyjnego poddawanego przeglądowi w ramach programu REFIT jest objęte oceną; planuje się powiększenie tego udziału o kolejne 19 %. Jest to konieczne, aby oceny mogły być właściwie wykorzystane w procesie tworzenia polityki i pozwalały na terminowe wykrywanie słabości regulacji. Ponadto harmonogram ocen nie jest jeszcze w pełni zharmonizowany z innymi ważnymi elementami cyklu stanowienia prawa.

Wszystkie inicjatywy legislacyjne w ramach REFIT obejmujące wycofanie, uchylene i konsolidację Komisja będzie wskazywać w swoim rocznym programie prac. Począwszy od 2014 r. Komisja będzie planować swoje oceny w ramach programu REFIT, a roczny plan oceny włączać jako załącznik do rocznego programu prac Komisji. Kontrole sprawności Komisja będzie przeprowadzać we wszystkich ważnych dziedzinach regulacyjnych.²⁵ Planowanie ocen w sposób uporządkowany pozwoli zaangażowanym podmiotom – przedsiębiorcom, MŚP i wszystkim innym zainteresowanym stronom – przedstawiać sugestie co do obszarów, w których uznają potrzebę kontroli sprawności.

²⁵ Obszary te zostaną określone w 2014 r.

4. Współpraca z ustawodawcami UE i państwami członkowskimi w zakresie sprawności regulacyjnej:

Komisja nie może zwiększać sprawności regulacyjnej bez ścisłej współpracy z innymi instytucjami UE i państwami członkowskimi. Inicjatywy służące uproszczeniu lub zmniejszeniu obciążeń proponowane przez Komisję nie zawsze są podtrzymywane przez współustawodawców w procesie przyjmowania wniosków. Komisja z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Parlament Europejski będzie przeprowadzał ocenę skutków, a także wzywa Parlament Europejski i Radę do bardziej systematycznego dokonywania oceny wpływu ich zmian ustawodawczych. Jest to konieczne, aby zagwarantować, że w procesie współdecyzji nie będą wprowadzane niezamierzone obciążenia regulacyjne. Ponadto państwa członkowskie dodają niekiedy obciążenia regulacyjne podczas wdrażania lub stosowania przepisów UE, które są czasami sprzeczne z zamiarem uproszczenia planowanym na szczeblu europejskim.²⁶

Dążenie Komisji do zmniejszenia obciążenia regulacyjnego ma ścisły związek z pełnym poszanowaniem zasad proporcjonalności i pomocniczości.²⁷ Wysiłki na rzecz zmniejszenia obciążeń prawnych oraz w celu zagwarantowania proporcjonalności przepisów i poszanowania zasady pomocniczości są ze sobą ściśle powiązane. Ich wyniki wzajemnie się wzmacniają. Dlatego też cele programu REFIT są zbieżne z celami państw członkowskich w ich przeglądach prawodawstwa UE. Komisja i państwa członkowskie podzielają dążenie do tego, aby prawodawstwo UE było adekwatne do celu i proporcjonalne, respektujące zasadę pomocniczości. Dużą uwagę przywiązuje się do propozycji państw członkowskich, których część będzie rozpatrywana teraz, a część będzie włączona w trwający proces oceny w ramach REFIT.

Aby śledzić sprawność regulacyjną wniosków w całym cyklu legislacyjnym, Komisja będzie publikować coroczną tablicę wyników prac legislacyjnych wszystkich inicjatyw zaproponowanych w ramach REFIT oraz monitorować treści poprawek przyjętych na szczeblu UE, a także wpływ ich wdrażania przez państwa członkowskie na uproszczenie i ograniczanie obciążeń. Tablica wyników pozwoli monitorować realizację zobowiązań w ramach REFIT i stwierdzić, czy proponowane przez Komisję inicjatywy zmierzające do zmniejszenia obciążeń i uproszczenia są zachowane w procesie decyzyjnym na szczeblu UE. W miarę dostępności przekazywane będą informacje udostępniane przez państwa

²⁶ Zob m.in.: „The Midas Touch: Gold-plating of EU employment directives in UK law”, Londyn, Institute of Directors, czerwiec 2013 r.

²⁷ „Pomocniczość” oznacza zasadę, że działania należy podejmować na tym poziomie administracji rządowej, na którym są one najskuteczniejsze, co oznacza, że nie powinno się ich podejmować na szczeblu UE, jeżeli można je skuteczniej i wydajniej zrealizować na szczeblu międzynarodowym, krajowym, regionalnym czy lokalnym. Zasada „proporcjonalności” wymaga, aby działania podejmowane na jakimkolwiek szczeblu administracji rządowej były proporcjonalne do odnośnych celów i nie wiązały się z przesadnymi uregulowaniami.

członkowskie na temat sposobu realizacji działań.²⁸ Tablica wyników będzie wykazywać przypadki, w których współustawodawca odbiega od wniosku Komisji dotyczącego uproszczenia lub wdrożenie w państwach członkowskich zwiększa obciążenia regulacyjne albo nie umożliwia przedsiębiorstwom czerpać w pełni korzyści ze zmniejszenia obciążeń na poziomie unijnym. Tablica wyników umożliwi przekazywanie informacji zwrotnych i będzie stanowić podstawę przejrzystego dialogu na temat sprawności regulacyjnej z obywatelami, przedstawicielami państw członkowskich, kręgów biznesu, partnerów społecznych i społeczeństwa obywatelskiego. Tablica wyników REFIT pozwoli monitorować postępy we wszystkich obszarach, w których złożono wnioski legislacyjne zmierzające do uproszczenia i zmniejszenia obciążeń regulacyjnych. Proces ten obejmie działania następcze do Programu działań na rzecz zmniejszenia obciążeń administracyjnych, konsultacji dotyczących dziesięciu najbardziej obciążających regulacji oraz działań monitorowanych dotychczas w kontekście tablicy wyników dla MŚP.

IV. Wnioski i dalsze kroki

W ramach programu REFIT Komisja sporządziła kompleksowy przegląd istniejących przepisów i zaproponowała działania następcze.

REFIT jest programem długofalowym. Planowanie legislacyjne i przegląd przepisów będą corocznie aktualizowane w celu określenia nowych środków oraz zdawania sprawy z realizacji inicjatyw już przeprowadzonych lub będących w fazie realizacji i monitorowania tego procesu.

Komisja liczy na owocną współpracę z Parlamentem Europejskim i Radą w celu szybkiego przyjęcia środków – już zaproponowanych przez Komisję – mających na celu uproszczenie i ograniczenie obciążeń regulacyjnych.

Komisja będzie nadal ściśle współpracować z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami w celu zebrania uwag i propozycji na temat sprawności regulacyjnej, które mogą zostać przeanalizowane w ramach programu REFIT, oraz w celu współdziałania na rzecz poprawy tych aspektów programu REFIT, które wymagają dalszego przemyślenia lub wspólnego działania.

²⁸ Tablica wyników dla MŚP przedstawiona w dokumencie roboczym SWD(2013) 60 zostanie połączona w jedną wspólną tablicę wyników REFIT.